

HOMŒOPATHISCHE GENEESWIJZE

MET

SAMENGESTELDE HOMŒOPATHISCHE MIDDELEN

DOOR

Dr. WINDELINX.

Uit 't Fransch vertaald

DOOR

Dr. ENTHOVEN.

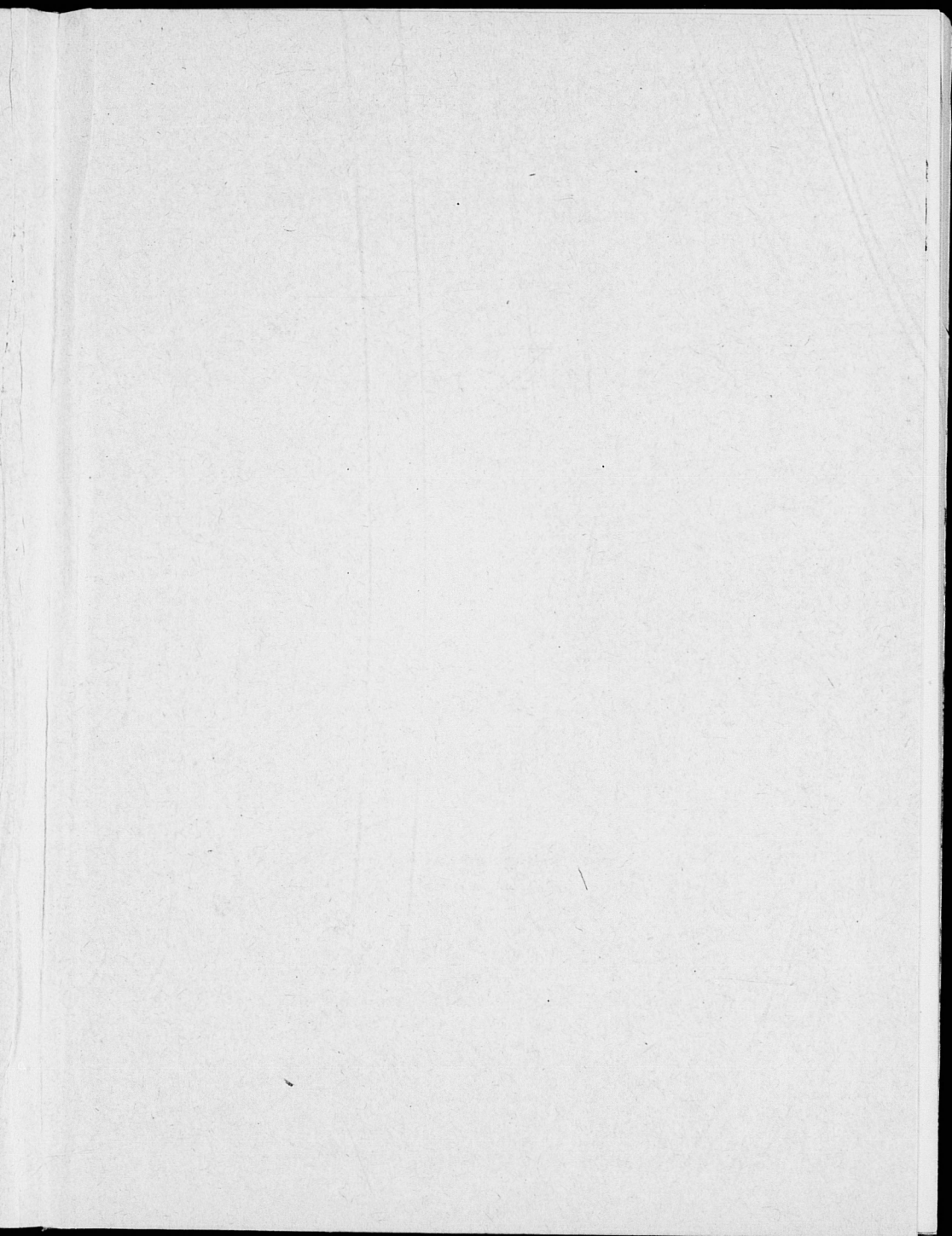
— — — — —
GEDRUKT

DOOR DE

BOEK-, KUNST- EN HANDELSDRUKKERIJ V/H GEBROEDERS BINGER,
AMSTERDAM.

Verkrijgbaar bij alle Boekhandlaren.

94c 545 197

HOMŒOPATHISCHE GENEESWIJZE

MET

SAMENGESTELDE HOMŒOPATHISCHE MIDDELEN

DOOR

Dr. WINDELINCX.

Uit 't Fransch vertaald

DOOR

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK
Dr. ENTHOVEN.
OTRECHT

in permanente bruikleen van
Homoeopathisch Centrum

G E D R U K T

DOOR DE

BOEK-, KUNST- EN HANDELSDRUKKERIJ VOORHEEN GEBROEDERS BINGER,
A M S T E R D A M.

Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0418 0794

VOORREDE VAN DEN VERTALER.

Na acht en dertig jaar volgens de regelen der allopathische geneeswijze de praktijk uitgeoefend, en daarbij telkens ondervonden te hebben, hoe dikwijls wij met al onze krachtige middelen machteloos zijn om vele gebreken vooral van slependen aard met goed gevolg te bestrijden, stond ik niet weinig verbaasd, toen ik, kennis makende met den Heer Windelincx, dezen ziekten zag genezen, die zelfs door de grootste geleerden in het vak voor ongeneselijk werden gehouden.

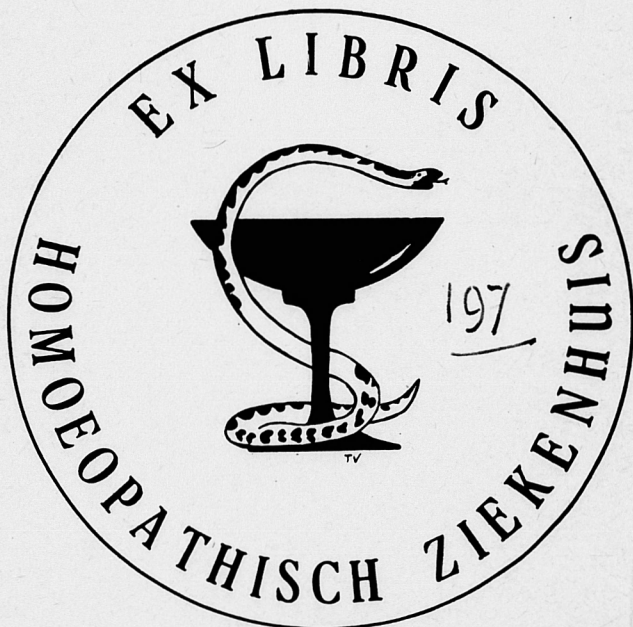
De Heer Windelincx was zoo beleefd mij zijne inrichting te laten zien en mij van nabij bekend te maken, met de bereiding zijner geneesmiddelen. Ik wil niet ontkennen, dat ik in den aanvang zijne behandelingswijze met achterdocht gade sloeg, doch voor feiten, die zich bij herhaling voordeden, moest ik mij wel gewonnen geven.

In dit werkje worden zijne theorieën min of meer bloot gelegd. Ik vond den inhoud zoo eigenaardig en lezenswaardig, dat ik besloot, het in een Hol-

landsch kleed mijnen landgenooten aan te bieden.
Voor de zwakke krachten dezer vertaling roep ik
de toegevendheid mijner lezers in, en hoop, met
die vertaling aan menigen zieke geen ondienst
bewezen te hebben.

DE VERTALER.

Dordrecht, Juli 1890.

VOORREDE VAN DEN SCHRIJVER.

De eerste uitgave van dit werkje was spoedig uitverkocht. Wij leiden daaruit af, dat onze wijze van behandeling, met samengestelde en eenvoudige homœopathische geneesmiddelen, een groot aantal aanhangers heeft gevonden. Wat het meeste heeft bijgedragen tot het welslagen van onze nieuwe middelen, is, volgens getuigenis van een groot aantal homœopathische geneeskundigen, dat wij de uitlegging en samenstelling van onze samengestelde homœopathische geneesmiddelen hebben gegeven, in tegenstelling van de uitvinders der geheime geneesmiddelen. De geneeskundigen, die hunnen naam hebben gegeven aan de homœopathische geneeswijze met samengestelde maar geheime middelen, gaan het twaalfal niet te boven, terwijl degenen, die onze middelen gebruiken boven honderd tellen. Wij hebben de goedkeuring ontvangen van meer dan een homœopathischen geneeskundige van naam en de aanbeveling van vele anderen, niettegenstaande wij ons schijnen te ver-

wijderen van de grondbeginselen der homœopathie: het beginsel van eenheid van het middel. Wij blijven inderdaad in den geest, zoo niet in de uitdrukking van de eenheid van het middel, omdat men deze waarheid moet aannemen, dat door plantaardige of dierlijke verwerking verschillende geneeskrachtige zelfstandigheden gelijksoortig en eenig zijn gemaakt. Wij verklaren in dit werk, in het artikel „Eenheid van het middel”, hoe onze samengestelde middelen door de natuur verwerkt, eenvoudige geneesmiddelen geven, niettegenstaande hunne samengesteldheid. Eene plant groeit in eenen grond die tegelijkertijd arsenik, jodium, zwavel en ijzer bevat. Wij zeggen nu, dat het sap dezer plant, deze geneeskrachtige zelfstandigheden bevat in eenen moleculairen toestand, uitermate verdund en zoo goed verwerkt en gelijk gemaakt, dat het middel samengesteld is door de genezende eigenschappen der verschillende zelfstandigheden en eenvoudig of eenig door zijnen geest en zijne natuur. Door de samenwerking der natuur schept men een nieuw middel, dat in zekeren zin leersaam is en waarvan het genezende beginsel alleen werken zal, terwijl het ter genezing ongeschikte middel buiten werking zal blijven. Wie zal de geneeskracht berekenen van een aldus gevormd

middel. Hij, die onze middelen zal aanwenden, zal er ongehoopte uitkomsten door verkrijgen en wonderbare genezingen. Het gebruik van één middel te gelijk, is de regel, die nog opgevolgd wordt door de meeste homœopathische geneesheeren, maar deze beknopte en woordelijke opvatting van de eenheid van het middel is aanmerkelijk uitgebreid geworden. Reeds wenden tal van geneesheeren de afwisseling aan der homœopathische geneesmiddelen en zelfs de vermenging van verschillende verse planten, die men in eenzelfde kom laat gisten en waarvan het waterachtige aftreksel dient ter bereiding van homœopathische geneesmiddelen. Het voorschrift van Hahnemann, „het middel kiezen, dat het meest met de ziekte overeenkomt,” is dikwijls een onmogelijkheid, (zie het artikel eenheid van het middel).

Wij zeggen: De ziekten, vooral de slepende ziekten, zeer samengesteld zijnde en dikwijls zonder zich vooraf vertoonde verschijnselen voordoende, moet men in staat zijn samengestelde middelen tegenover te stellen, werkende op een geheel stelsel organen, op het geheel der zich voordoende of niet voordoende verschijnselen, zich te gelijk tot de oorzaken en gevolgen der ziekte richtende, alsmede zich schikkende naar persoonlijke gesteld-

heden, naar zekere oorzaken van teruggang en verbetering, naar toestanden van leeftijd enz. Doch een enkel middel kan bijna nooit aan al die eischen beantwoorden. De ziekte, in zijne veelvuldige uitingen, moet in het geneesmiddel de zelfstandigheid vinden geschikt tot hare genezing. De aangetaste organen moeten door de geneeskundige verkiezing uit het middel de zelfstandigheid kunnen kiezen, voor hen geschikt zijnde. De overvloedige grondstoffen, die dus niet gekozen zijn, zullen onvruchtbaar blijven en uit het organisme verwijderd worden. Tengevolge van de natuurwet der sympathetische aantrekking, en tengevolge van het beginsel, dat ongelijken elkaar aantrekken en gelijken elkander afstooten, zal elke nuttige grondstof zijn aanrakings- en afstootingspunt ontmoeten en al wat ongeschikt is zal als onvruchtbaar uitgeworpen worden.

Onze samengestelde homœopathische middelen hebben dus een machtige reden van bestaan, zij vullen eene ruimte aan, die eene der oorzaken is van de te langzame vorderingen der homœopathie.

Opdat dit werk tot den voortgang van de homœopathie zou kunnen bijdragen en andere geleerden en meer invloed bezittende homœopathen op dezen weg medevoere, hebben wij het mechanisme

van onze nieuwe geneeswijze bekend gemaakt. Wij hebben de samenstelling van onze veelvoudige geneesmiddelen genoegzaam opgegeven om aan alle partijgenooten der homœopathie te kunnen zeggen: Onze middelen, waarvan wij U de formules geven, staan tot uwen dienst. Doet uw voordeel met dit rijke aanbod. Gij kunt ze gebruiken met zaakkennis, daar die middelen geene geheime middelen zijn. Zij zijn altijd van eene onschadelijkheid en krachtdadigheid door het welslagen van dertig jaren bevestigd. Moge deze geneeswijze de hoop teruggeven aan wanhopigen, het lijden van velen verzachten en aan ongeneselijk verklaarde zieken de gezondheid, het leven en heil schenken.

WINDELINCX.

HOOFDSTUK I.

GRONDBEGINSEL VAN ONZE SAMENGESTELDE HOMOEOPATHISCHE GENEESMIDDELEN.

Onze genees-methode berust op de grondbeginselen van de leer der homœopathie. Daarom hebben wij gedacht, dat het niet ongepast zou zijn iets te zeggen over de wet der gelijken, de werking der kleine giften aan te toonen en het beginsel van de eenheid van het middel bloot te leggen. Wij ontwikkelen ten opzichte van dit laatste beginsel eenige nieuwe beschouwingen, die onze wijze van dezen regel weer te geven in een meer uitgestrekten zin, maar niet minder juist, rechtvaardigen.

§ I. WET DER GELIJKEN.

De ongelijken trekken elkander aan, gelijken stooten elkander af. *Similia, similibus curantor*, d. w. z. de ziekten door zulke middelen te genezen, die in staat zijn bij den gezonden mensch verschijnselen voort te brengen, gelijk of overeenkomende met die, welke men bij den zieken mensch wil bestrijden.

Het feit der genezing door gelijken is sedert twee duizend jaren in de geneeskunde erkend geworden. Hypocrates verhaalt, dat hij te Athene een geval van cholera heeft genezen door het witte nieskruid, een middel, dat zelf de eigenschap bezit eene soort cholera voort te brengen; dat hij braking heeft zien genezen door een braakmiddel (de *locis in homine*). Dit is bevestigd door alle geneeskundigen en laat geenen twijfel meer toe.

Van eene andere zijde leest men in Paracelsus: „Nooit is eene heete ziekte door een koud middel genezen noch eene koude ziekte door een heet middel, maar men geneest dikwijls door de gelijken.”

Men ziet, Hypocrates en Paracelsus namen het eerste grondbeginsel der homœopathie aan, nog vóór die methode bestond.

De beroemde Stahl leert: „ziekten behandelen met middelen tegenovergesteld aan de uitwerkingen, die ze voortbrengen is geheel valsch en ongerijmd.” Hij zegt: „ik ben overtuigd, dat de ziekten wijken voor middelen, die eene soortgelijke uitwerking zouden voortbrengen. (Commentaria van Hummel). Is het noodig bewijsgronden van een groot aantal beroemde allopatische geneesheeren aan te halen om de waarheid van onze grondstelling, *similia similibus*, te bevestigen? Neen, want iedereen weet, dat men een bevroren lid weder doet herleven door het met sneeuw te wrijven; dat de maaier, die zich verhit gevoelt, brandewijn drinkt om zich te

verfrisschen; dat men de pijn van eene brandwond doet ophouden door het verbrande deel bij 't vuur te houden of door er compressen met terpentijn of met verwarmde alcohol op te leggen; dat men zuur weg maakt met kleine giften zwavelzuur; roos door de aanwending van kamfer; dat een reiziger, die van koude bibbert, koud water drinkt om zich te verwarmen; dat men dikwijls eene hardnekkige diarrhoe geneest met een purgans; dat Sydenham de slaapverwekkende koortsen genas door opium, hetwelk die koortsen verwekt, dat Portal, in zijne „observations sur l'épilepsie” — Waarnemingen over epilepsie pag. 417 — meer dan twintig geneesheeren aanhaalt, die zagen dat koperbereidingen die ziekte genazen, terwijl Hufeland aanvallen van epilepsie zag ontstaan door de uitwasemingen van diezelfde stof; eindelijk, dat de vaccine-inenting tegen pokken beschut, dat de inenting van den etter uit de longen van runderen, die aan pleuro-pneumonie gestorven zijn, tegen die verschrikkelijke ziekte behoedt. Eveneens zal men eens een middel vinden tegen de veepest door inenting van stof die uit de neusgaten vloeit van dieren, welke aan die vreeselijke ziekten lijden. Arsenik veroorzaakt en geneest huidziekten. Belladonna roept een op scarlatine gelijkenden uitslag te voorschijn en bestrijdt de scarlatine zoo krachtig, dat men het als een voorbehoed-middel daartegen beschouwt. De aanwending der inenting tegen dollenhondsziekten, van morbilline tegen de mazelen, die van de verzwakte smetstoffen van andere

HOOFDSTUK I.

GRONDBEGINSEL VAN ONZE SAMENGESTELDE HOMOEOPATHISCHE GENEESMIDDELEN.

Onze genees-methode berust op de grondbeginselen van de leer der homœopathie. Daarom hebben wij gedacht, dat het niet ongepast zou zijn iets te zeggen over de wet der gelijken, de werking der kleine giften aan te toonen en het beginsel van de eenheid van het middel bloot te leggen. Wij ontwikkelen ten opzichte van dit laatste beginsel eenige nieuwe beschouwingen, die onze wijze van dezen regel weer te geven in een meer uitgestrekten zin, maar niet minder juist, rechtvaardigen.

§ I. WET DER GELIJKEN.

De ongelijken trekken elkander aan, gelijken stooten elkander af. *Similia, similibus curantor*, d. w. z. de ziekten door zulke middelen te genezen, die in staat zijn bij den gezonden mensch verschijnselen voort te brengen, gelijk of overeenkomende met die, welke men bij den zieken mensch wil bestrijden.

Het feit der genezing door gelijken is sedert twee duizend jaren in de geneeskunde erkend geworden. Hypocrates verhaalt, dat hij te Athene een geval van cholera heeft genezen door het witte nieskruid, een middel, dat zelf de eigenschap bezit eene soort cholera voort te brengen; dat hij braking heeft zien genezen door een braakmiddel (de *locis in homine*). Dit is bevestigd door alle geneeskundigen en laat geenen twijfel meer toe.

Van eene andere zijde leest men in Paracelsus: „Nooit is eene heete ziekte door een koud middel genezen noch eene koude ziekte door een heet middel, maar men geneest dikwijls door de gelijken.”

Men ziet, Hypocrates en Paracelsus namen het eerste grondbeginsel der homœopathie aan, nog vóór die methode bestond.

De beroemde Stahl leert: „ziekten behandelen met middelen tegenovergesteld aan de uitwerkingen, die ze voortbrengen is geheel valsch en ongerijmd.” Hij zegt: „ik ben overtuigd, dat de ziekten wijken voor middelen, die eene soortgelijke uitwerking zouden voortbrengen. (Commentaria van Hummel). Is het noodig bewijsgronden van een groot aantal beroemde allopatische geneesheeren aan te halen om de waarheid van onze grondstelling, *similia similibus*, te bevestigen? Neen, want iedereen weet, dat men een bevroren lid weder doet herleven door het met sneeuw te wrijven; dat de maaier, die zich verhit gevoelt, brandewijn drinkt om zich te

verfrisschen; dat men de pijn van eene brandwond doet ophouden door het verbrande deel bij 't vuur te houden of door er compressen met terpentijn of met verwarmde alcohol op te leggen; dat men zuur weg maakt met kleine giften zwavelzuur; roos door de aanwending van kamfer; dat een reiziger, die van koude bibbert, koud water drinkt om zich te verwarmen; dat men dikwijls eene hardnekkige diarrhoe geneest met een purgans; dat Sydenham de slaapverwekkende koortsen genas door opium, hetwelk die koortsen verwekt, dat Portal, in zijne „observations sur l'épilepsie” — Waarnemingen over epilepsie pag. 417 — meer dan twintig geneesheeren aanhaalt, die zagen dat koperbereidingen die ziekte genazen, terwijl Hufeland aanvallen van epilepsie zag ontstaan door de uitwasemingen van diezelfde stof; eindelijk, dat de vaccine-inenting tegen pokken beschut, dat de inenting van den etter uit de longen van runderen, die aan pleuro-pneumonie gestorven zijn, tegen die verschrikkelijke ziekte behoedt. Eveneens zal men eens een middel vinden tegen de veepest door inenting van stof die uit de neusgaten vloeit van dieren, welke aan die vreeselijke ziekten lijden. Arsenik veroorzaakt en geneest huidziekten. Belladonna roept een op scarlatine gelijkenden uitslag te voorschijn en bestrijdt de scarlatine zoo krachtig, dat men het als een voorbehoed-middel daartegen beschouwt. De aanwending der inenting tegen dollenhondsziekten, van morbilline tegen de mazelen, die van de verzwakte smetstoffen van andere

besmettelijke ziekten, die overgedragen ofingeënt kunnen worden, zooals phthisis, kanker, scarlatine, croup enz., zijn slechts toepassingen van de wet der gelijken. Door in het organisme ziektestoffen te brengen gelijk aan die, waardoor het aangedaan is, kan men zeker zijn, dat er een strijd zal ontstaan tusschen die twee gelijke stoffen, waarvan het gevolg zal zijn de onzijdigmaking der beide ziektestoffen. Aldus is het, dat het vaccinium, zijnde een sterk verzwakte verdunning der koepokstof, door de homœopathen aangewend wordt als een tegelijkertijd genezend en voorbehoedend middel tegen de pokken.

Al de genezingen, door gelijken bewerkt, waarvan wij eene lange opsomming konden maken, waren den voorgangers van Hahnemann slechts eenvoudige feiten zonder gewicht. Voor den schepper der homœopathie was het weggelegd er de wet der gelijken uit af te leiden (*similia similibus*), waarvoor het grondbeginsel der oude geneeskunde „tegenovergestelde door tegenovergestelde” (*contraria contrariis*) moet wijken.

De hedendaagsche allopathen, het grondbeginsel der homœopathie, dat aangenomen is door de geneeskundige beroemdheden van alle landen, willende bespotten, wrijven ons in allen ernst de volgende rede-neering aan: „als men een been heeft gebroken, moet men het andere breken om het eerste te genezen.” Deze geestige zet, indien men 't zoo noemen wil, bedekt ôf kwade trouw ôf eene groote onwetendheid

van de leer der homœopathie. Dergelijke redeneeringen beantwoordt men slechts door de minachting van het zwijgen.

§ II. KLEINE GIFTEN.

De geneesmiddelen genezen slechts als zij zeer verzwakt zijn. Corpora non agunt nisi soluta d.w.z. men moet in de geneesmiddelen de qualitative en dynamische eigenschappen ontwikkelen om er eene waarlijk genezende en diepe werking door te verkrijgen. Tegen dit beginsel is het, dat de allopathen strijden. Onmogelijk! ongehoofelijk! droomen! kwakzalverij! en andere dergelijke krachtige betoogen verlaten hunnen mond.

Laat ons zien, wat daarvan waar is.

De eerste regel der homœopathie, der gelijken, maakte eene geheele hervorming in de giften der geneesmiddelen noodzakelijk. Hahnemann gebruikte dus eerst giften, die met betrekking tot de gewone geneeskundige praktijk betrekkelijk klein waren; intusschen bemerkte hij spoedig, dat die giften nog te groot waren, en maakte ze nog kleiner, omdat zij somtijds de ziekten verergerden. Hij vatte het denkbeeld op om van de oorspronkelijke tinctuur een druppel te vermengen met alcohol. Zoo handelde hij ten opzichte van oplosbare zelfstandigheden. De onoplosbare onderwierp hij aan verdeeling; in één woord, hij ontdekte het mechanisme der werktuigelijke verdeeling der beweegkrachten van de geneesmiddelen

door ze aan ontelbare graden van verdeeling der stof te onderwerpen. (1)

Zie daar op welke wijze Hahnemann er toe kwam de oneindig kleine giften, de globulus (suikerbolletjes), waarom men lacht en waarmede men spot, zonder ze te begrijpen, te ontdekken. Op welken grond berust de leer der oneindig kleine giften? Op de ondervinding en waarneming.

Men zou kunnen zeggen: ik begrijp niet, hoe een geneesmiddel zoo tot op 't uiterste verdeeld, herleid tot op een millioenste van een grein in staat is op het menschelijk lichaam te werken? Maar, mijne Heeren! indien gij niet kunt begrijpen, neem dan de proef, doe waarneming, bezoek onze inrichting, de deuren staan wagewijd voor U open en gij zult zien, wat ge naar waarheid niet kunt begrijpen, en dat ge intusschen toch zult gedwongen worden aan te nemen. Indien gij slechts aanneemt, hetgeen gij verklaren kunt, loochen dan 't bestaan der electriciteit, het galvanisme, magnetisme, de aantrekking der planten, de winden, die de boomen ontwortelen enz. Ontken verder de kracht der orkanen, die bergen verplaatsen, die karavanen vernietigen; van waterhoozen, die schepen bedelven. Op physiologischen grond moet ge dan verloochenen, de droomen, den slaap,

(1) 't Dynamiseeren van onoplosbare geneeskrachtige stoffen door middel van verdeeling, is een uitmuntend denkbeeld, maar wij geven de voorkeur aan de verdeeling, die plaats heeft door middel van plantaardige of dierlijke verwerking.

het gehoor, de spijsvertering, de uitscheidingen enz. want niettegenstaande uwe schoone en soms vindingrijke maar meest dwaze stellingen, verklaart ge niets van dat alles, en zult ge eindigen met u zelve te loochenen, want ge kunt het mechanisme van uw bestaan niet verklaren. Zie, heeren! waarheen uw loochenen U heenleidt, gij veroordeelt alles, wat gij niet kunt verklaren. Zonderling handelt gij, want volgens uwe redeneering moet ge ook de wereld en haren Schepper loochenen.

Dat men terug denke aan den tijd niet lang geleden, toen Sauvage voor 't eerst de stoom op de schroef der schepen aanwendde, hoe men met hem den spot dreef, hem voor eenen dweper verklaarde, eenen geestenziener enz. zeggende dat zulks onmogelijk, dat het een hersenschim was. En waarom? Omdat men zijne ontdekkingen niet begreep! en zie op dit oogenblik worden alle zeeën door schroefstoomschepen doorkruist.

Om de werking der kleine giften toe te laten, en diensgevolge de deelbaarheid der stof, is het niet noodig zijne toevlucht tot de natuurkunde te nemen.

Men bedenke hoe wonderbaar gevoelig de reuk van den hond is. Welk chemisch werktuig kan vergeleken worden bij den reuk van dit dier, die door dit orgaan de vloeibare uitwaseming, door zijnen meester in de lucht verspreid, bespeurt. De uitwaseming bestaat hier in eene allerkleinste gift, doch groot genoeg om op het reukorgaan van den hond te werken.

Gaan wij na, hoe gevoelig het organisme van den

mensch is, dat aangedaan wordt door de uitwaseming van moerassen, de pest, de cholera, de dysenterie, de gele koorts. Is het te verwonderen, dat men bevreesd is voor eenen brief, die uit streken komt waar eene dezer ziekten heerscht? Men ziet dus, dat men beangst is voor zulk eene allerkleinste gift, zoo oneindig klein, dat men haar zelfs niet bespeurt en die desniettemin u eene dezer ziekten en den dood veroorzaakt. Kan zulk eene kleine gift het organisme niet evenzeer wijzigen in eenen gunstigen zin? ons genezen?

Hufeland, die eerste geneesheer was van den koning van Pruisen en de grootste geneesheer van Duitschland zegt: de oneindig kleinste giften verdienen de grootste oplettendheid en moeten aan aanhoudende proeven onderworpen worden, want door een ongunstig oordeel uit te spreken wegens de uiterste geringheid van de gift zou men vergeten dat er hier sprake is van eene dynamische werking d.w.z. van eene werking op het leven, welke men door ponden noch greinen kan schatten. Wie kan de gewichtshoeveelheid bepalen van eene smetstof, noodig om zekere uitwerking te verkrijgen? Is eene stof verdunnen, dan telkens haar verzwakken? En de vloeistof, waarmede men verdunt, kan die niet de drager worden, die in zich eene nieuwe eigenschap ontwikkelt en eene nieuwe werkingswijze schenken kan gevoeliger dan de stof bezat?

De geleerde Recamier, hoogleeraar aan de school te Parijs erkent: „dat het alleen de onweegbare grond-

stoffen zijn, waaraan elk geneesmiddel zijne werking, zijne kracht en degelijkheid verschuldigd is, daar elk geneesmiddel een bijzondere drager is van onweegbare grondstoffen."

Jourdan, lid van de geneeskundige academie te Parijs, zegt: wij leven niet meer in den tijd, toen de bespottingen omtrent oneindig kleine giften genoegzame gronden schenen tegen de homœopathie. Onwederlegbare feiten zijn er, die het zwijgen opleggen aan holle redeneeringen. Die kleine giften oefenen zelfs eene wonderbaarlijke, krachtige werking uit. Twijfel is op dat punt niet meer geoorloofd.

Wanneer men volgens die autoriteiten nog niet overtuigd is van de groote deelbaarheid der stof en van de werking der kleine homœopathische giften, dat men dan de volgende zaken overdenke. Dr. Ch. Mayrofer heeft negen verschillende metalen microscopisch onderzocht: platina, kwik, lood, ijzer, zink, koper, tin, zilver en goud en heeft bevonden dat de twee eerste deelbaar waren tot op meer dan een trillioenste deel, de andere tot op meer dan een biljoenste of millioenste deel. Men heeft uitgerekend, dat een grein *assa faetida* verdampt in 12 millioen milliarden riekende atomen en dat een grein muskus, dat gedurende 20 jaar zijn reuk verspreidt zonder schijnbaar gewichtsverlies ook verdampt in 300 millioen milliarden van millioenen moleculen.

Wat bewijzen die wonderen van schei- en natuurkunde?

1^e. Zij bewijzen, dat de stof in het oneindige deelbaar is en dat, indien onze zinnen en onderzoekingsmiddelen volmaakter waren, wij nog iets zouden vinden, waar wij denken dat niets meer bestaat.

2^e. Zij bewijzen, dat onze oneindig kleine, nog oneindig groote giften zijn, indien men ze vergelijkt bij de oneindige deeltjes, die zekere werktuigen nog blootleggen.

3^e. Zij bewijzen, dat op de helling zelf naar het oneindige, onze giften, teruggehouden door hunne stoffelijke ontwikkeling, nog ver overtroffen worden door die atomen, waarvan de fijnheid ze aan elke ontleding onttrekt.

4^e. Zij bewijzen eindelijk, dat er nog iets bestaat, waar men zegt, dat niets is.

Zeer wel! zult gij zeggen, ik neem de deelbaarheid der stof aan, maar dat bewijst niet, dat uwe globulus, uwe zoo kleine giften kunnen werken of eenige werking kunnen uitoefenen op het menschelijk lichaam.

Laten wij hunne werking bewijzen langs den weg der overeenkomst, in afwachting, dat gij er de praktische bewijzen van hebt. Zie hier dadelijk eenige algemeene feiten: Men weet, hoe sterk de levertraan in de mode is; hoe werkt zij? Zij werkt door de Iodium, die zij bevat. Hoeveel bevat zij daarvan? Twee milligram op eenen Liter!! Ziedaar zeker eene kleine gift indien de zieke dagelijks eenen liter gebruikt. Maar een liter is genoeg voor 4 à 5 weken; laat men nu dientengevolge uitrekenen, welke kleine gift Iodium de zieke neemt. Is

dat geen homœopathie, met dat onderscheid dat 't gebruik van levertraan de maag vermoeit, walging en braking veroorzaakt en een onaangename reuk en smaak heeft. Iodium, homœopathisch toegediend, in den vorm van globulus veroorzaakt geene enkele stoornis van de verteringswegen, is reuk- en smakeloos, hetwelk een groot voordeel is vooral voor kleine kinderen.

De Transactions philosophiques vermelden een wonderlijk feit en wel 't volgende: Een Engelsch schip „Le Tromphe” was geladen met eene groote hoeveelheid kwik. Per ongeluk, vloeide de kwik uit de vaten en binnen drie weken werden zoo men aangetast door speekselvloed, verzwering en gedeeltelijke verlamming. De beesten zelfs, die aan boord waren, deelden het lot der bemanning, (in het voorbijgaan zij gezegd, de homœopathie heeft ook hare toepassing op de dieren). Oxfila, de godspraak der scheikundigen, heeft gezegd in zijne lessen over de scheikunde „een stof, genoegzaam verdund om niet meer gevoelig te zijn voor reagentia is dientengevolge werkeloos op het menschelijk organisme.” Deze bewering wordt door de navolgende feiten genoegzaam gelogenstraft.

1^e. Er bestaat te Parijs eene inrichting, waar men met veel zorg kleine troepen geiten en ezelinnen opvoedt. Men onderwerpt ze aan inwrijvingen met kwik, men laat ze kleine giften kwik gebruiken en men brengt hunne melk in de stad aan personen, die aan venerische ziekten lijden, vooral aan degenen, wier constitutie te zwak is

om dit middel rechtstreeks en in groote giften te nemen. De zuigelingen van het hospitaal Necker worden op deze wijze behandeld. Tot dusver heeft nog niemand door scheikundige reagentie het geringste atoompje kwik in de melk kunnen ontdekken. Wat het vreemdste van die inrichting is, is dat allopatische geneesheeren haar besturen, aldus homœopathie uitoefenende, zonder het te weten, en dat wel met groot succes.

Maar waartoe melding te maken van eene inrichting te Parijs? Wij hebben bewijzen genoeg bij de hand bij honderden. Van de vrouw uit de volksklasse tot de groote dame is er geene, die niet weet, dat de geneesmiddelen en zelfs de voedingsmiddelen, die zij gebruiken eenen bepaalden invloed uitoefenen op hunne zuigelingen. Zij weten b.v. allen dat een weinig peterselie, selderij, knollen enz. bij de kinderen, die zij zogen, buikpijn veroorzaakt, dat eene kleine gift ricinusolie door haar gebruikt bij de kinderen diarrhee veroorzaakt en dat het gebruik van magnesia de buikpijn en ontlasting bestrijdt. Geen enkele min is onbekend met den in zekeren zin onmiddellijken invloed, die hare melk op haar zuigeling uitoefent, van hare gezondheid zoowel als van hare gebreken, in een woord met de volmaakte assimilatie van de voedingswerking van de eerste op de laatste. Dit is overigens algemeen bekend en aangenomen.

2^e. Professor Bouchardat zegt in een opstel, dat hij in de Akademie van wetenschappen in 1843 voorlas: een milligram kwik in 20 liter water opgelost is voldoende

om binnen eenige seconden de visschen te dooden, die men in de oplossing dompelt, en hij voegt er bij: Deze hoeveelheid kwikzout is zoo zwak, — een twintig millioenste — dat ze aan de gevoeligste reagentia ontsnapt. Dat men een oogenblik over deze feiten nadenke en ik ben overtuigd, dat men ondanks zich zelven de werking en krachtdadigheid van de kleine giften onzer globulus zal moeten aannemen.

Bij het eerste feit krijgt men genezing van geheime ziekten door het gebruik der melk afkomstig van geiten, die men met kwik heeft ingewreven. In die melk geeft geen enkel chemisch reagens de aanwezigheid van het geringste atoom kwik te kennen.

Bij het tweede feit ziet men binnen eenige seconden visschen sterven, die men dompelt in water, dat 2 milligram kwik bevat en nogmaals bespeurt men door middel van chemische reagentie geen enkel atoom kwik.

Indien dergelijke feiten nog niet voldoende zijn om de werking van kleine giften te doen aannemen, laat ons dan overgaan tot andere, die nog meer afdoende zijn.

Wat is bekender, wat de uitwerking betreft en meer onbekend wat de oorzaak aangaat, dan de miasmaas? De wetenschap heeft altijd het zwijgen bewaard en is onmachtig gebleven hunne zoo doodelijke uitwerking te verklaren. De schranderste redeneering is ijdel, alles is duister op dat punt. Om de uitwerking der miasmaas te bewijzen, is het niet noodig feiten te gaan zoeken in Afrika, Azië enz. Wie is niet bekend met de kwaad-

aardige uitwerking onzer polders? Dat is een geheim. Kan men de stof ontdekken, die de doodelijke uitwerking er van verklaart? Helaas, neen, zij zal altijd door eene wanhopige duisternis omhuld blijven. Maak gebruik van chemische reagentie, van al de hulpmiddelen der luchtzuiverheidsleer, gij zult er nooit iets door winnen, de lucht zal U altijd zijne samenstellende bestanddeelen weergeven. Zoek niet, naar 't geheim der moerasuitwaseming, gij zoudt aan dat werk tijd en moeite nutteloos besteden. Wat te zeggen van de pokken, roodvonk, croup, cholera, menschen- en veepest? Waar komen die verschrikkelijke ziekten vandaan? Welke ondeugd brengt ze voort en welke deugd verdrijft ze. De middellijke of onmiddellijke aanraking, een luchtstroom, een ademtocht brengt ze ons en stort ons ter neder. Laat men niets vragen aan onze wetenschappen, niet zoeken, niet redeneeren, het is het geheim van de lucht, planten, rivieren, de natuur, het is het geheim van God!

En de smetstoffen der dollenhondsziekte, syphilis, pokken enz. weet men hoe die werken, kan men ze ontleden. Al die ziekte teweegbrengende oorzaken ontsnappen aan de onderzoekingen der scheikunde; zij weigeren hardnekkig hun geheim te openbaren. Welk besluit te trekken, vraag ik nogmaals uit die feiten en waarnemingen? Het is dat, dat daar, waar wij niets zien, nog iets bestaat, namelijk oneindig kleine giften waarvan de werking aan onze verking ontsnapt. Zegt dus niet meer: ik kan de werking der homœopathische globulus niet aannemen, de

gift is te klein enz. Let wel op, dat onze globulus oneindig grooter is vergeleken bij de moerasuitwasemingen of miasmaas, die gij niet begrijpt en die gij intusschen toch aanneemt.

De minerale wateren leveren ook een groot betoog voor de verdediging onzer stelling „de krachtadige werking der kleine giften.” Volgens Thenard, wiens gezag toch stellig niemand zal verwerpen, bevatten de wateren van de bron de Magdalena te Mont d'Or op elken liter een milligram arsenias sodae, en die groote scheikundige schrijft aan die kleine hoeveelheid hunne genezende eigenschap toe, die zij op zekere huidziekten uitoefenen.

Volgens Walchner en Figuier, bevatten de wateren van Wiesbaden op 100 liters 0.045 acid. arsenicosum, en na de analysis gegeven te hebben van de wateren van Pyrmont, van Lamcheid en van de vallei van Brahl, voegt Walchner er bij: Al die minerale wateren, waaronder er zijn, waarvan de heilzame werking sedert lang bekend en beroemd is, bevatten deze zelfstandigheden in zulke geringe hoeveelheden, dat hunne waarde slechts tot millioenste deelen reikt. Zijn dit geene tastbare bewijzen voor de krachtige werking der kleine giften? Daarom is het dan ook, dat sedert den vooruitgang, dien de homöopathie gemaakt heeft, niettegenstaande eene stelselmatige tegenkanting, de heden-daagsche geneesheeren schrijven en zeggen, laat ons geene te groote macht toekennen aan de minerale wateren, ten-

einde aan de homœopathie niet een nieuw betoog te leveren.

Wij hebben om het beginsel van de werking der kleine giften aan te toonen een groot aantal feiten bijgebracht, omdat de werking der kleine giften zoo dikwijls in twijfel is getrokken. Tegenover feiten, die zoo tastbaar, zoo goed gevestigd zijn, blijkt het dat alle tegenspraak zonder waarde is.

§ III. EENHEID VAN HET MIDDEL.

Een middel, samengesteld uit verschillende andere middelen, vormt, door middel van plantaardige en dierlijke opslorping, een eenig en gelijksoortig middel, dat in zich vereenigt de physiologische eigenschappen, die in dezelfde middelen afzonderlijk vervat zijn. Dat is het beginsel van de eenheid van het middel, maar uitgebreid over den stelregel: *Vis unita fortior*.

Het gebruik van een enkel middel op eenmaal, zie daar de regel, die volgens 't voorschrift van Hahnemann, door de meeste homœopathische geneesheeren in acht wordt genomen. Intusschen hebben sedert lang een groot aantal hunner erkend, dat twee middelen, beurtelings toegediend, zich geenszins in hunne wederzijdsche werking hinderen en men heeft er zelfs dikwijls de beste uitkomsten door verkregen. Deze handelwijze gaf aanleiding tot een nieuw homœopathisch stelsel, electro homœopathie genaamd, gegrond op de samengesteldheid der middelen.

De geneesheeren Belloti en Finella, invoerders van

deze nieuwe theorie, ontwikkelden en verdedigden haar.

Reeds hadden een aantal volgelingen onzer school de noodzakelijkheid ingezien van het middel om middelen te verbinden, die te zamen een eenheid vormen. „Indien men alleen wist,” zeide Dr. Roth in de voorrede van zijne vertaling van het werk van Dr. C. van Baenninghausen, dat een zeker geneesmiddel eene bepaalde werking uitoefent op het een of ander orgaan of weefsel van 't organisme, zou men nog zeer weinig weten. Buiten kijf is het, dat wanneer men te weten komt, welke de zetel is van eene ziekte, en men kennis heeft aan de geneesmiddelen die eene bepaalde werking daarop uitoefenen, men reeds een groote stap gevorderd is in de kunst van genezen, maar in de praktijk is dat niet alles, is 't niet genoeg. Elk orgaan, elk organenstelsel, kan op verschillende wijzen door ziekten worden aangedaan en geneesmiddelen, die eene bepaalde werking op een zelfde orgaan uitoefenen, kunnen op verschillende wijzen er op inwerken ¹⁾. Tot dus ver bezitten wij slechts om ons te behelpen, de verschillen van pijnen en gewaarwordingen van de oorzaken van vooruit- of teruggang, dikwijls bedriegelijke gidsen, wij zijn gedwongen dit te erkennen,

1) De groote verscheidenheid van ziekten of ziekteverschijnselen waardoor het menschelijk geslacht aangetast wordt, die tal van kwalen die we reeds van af onze geboorte in ons omdragen, is slechts eene eenige ziekte, moeder van alle, die verscheidenheid van vorm, graad en hevigheid aannemende; veranderende naar gelang van de geboorte, het gestel, den leeftijd, het klimaat, de gesteldheid der gezondheidsmiddelen, de leefregelkunde en zedenkunde van elk mensch.

maar daar het het eenige hulpmiddel is, waarover wij beschikken, zou het ongerijmd zijn het te verachten wegens zijne onvolmaaktheid. Indien het geene volmaakte zekerheid aanbiedt, is het ten minste een middel om te geraken tot de volmaaktheid, die onze nakomelingen slechts zullen kunnen bereiken.

Van zijnen kant behandelt Dr. Richard Hughes hetzelfde geschilpunt nog ernstiger, omdat hij zegt den slag bitter te voelen, die toegebracht wordt aan onze leer door de ziekten te willen behandelen, zich alleen steunende op verschijnselen door waarneming en de geneesmiddelen kiezende volgens de ziekietoestanden. Hij zegt: het is een doolhof voor Theseus, een raadsel voor Oedipus, hopelooze pogingen, indien men met al de opgegeven verschijnselen zich juiste teekeningen der ziekte wil verschaffen.

Bij de samenstelling onzer middelen hebben wij niet het plan gehad ons te wenden tot een gevoel of pijn van een orgaan tot eene oorzaak van vooruit- of teruggang, maar tot het geheel der verschijnselen of ziekietoestanden, waardoor organen of een stelsel organen kunnen aangedaan zijn. Wij hebben gezocht in een enkel middel verschillende middelen te vereenigen, die bekend staan een bepaalde kracht te bezitten, eene uitverkoren verwantschap voor een orgaan of stelsel van organen.

Onze organen worden in 't algemeen niet op dezelfde wijze aangedaan door de ziekte; meestal geschiedt dit op verschillende wijzen. Veronderstellen wij b.v. een

persoon lijdende aan een kwaadaardig gezwel van de borst. Daar nu dat gezwel zich met een aantal verschillende kenmerken kan voordoen, daar 't hard of zacht, vastzittend of beweeglijk, daar 't al of niet kan vergezeld gaan met zwelling der okselklieren, al of niet kan verzwereen, de gevoelsgevaarwordingen veelzijdig kunnen zijn, stekend, jeukend, schietend, borend, pijnloos enz. dat het door honderd verschillende oorzaken kan verergeren of verbeteren (zie Handboek van Dr. van Boeninghausen pag. 308 tot 382) en wel door den invloed der jaargetijden, warmte of koude, de temperatuur der atmosfeer, den zedelijken toestand, is er geen middel dat niet punten van overeenkomst met die duizende verschijnselen heeft en niet aangewezen is. Men zal kunnen voorschrijven, *pulsatilla*, *belladonna*, *hydrastus eanadensis*, *dulcamara*, *conium maculatum* en twintig andere geneeskrachtige planten of twintig andere middelen uit het dieren- of mineralen rijk, zoo zelfs, dat men zijne keuze op goed geluk zal kunnen bepalen op eene van onze talrijke enkelvoudige homœopathische middelen en daarna kunnen bevestigen, dat volgens klinische aanwijzingen het middel goed gekozen is, dat tegenspraak onmogelijk is. Ziedaar de betreuwenswaardige uitkomst, waartoe men geraakt door het slecht begrepen beginsel van de eenheid van 't middel. Wij ontwerpen met verscheidene middelen een enkel middel, dat volgens onze kennis van de ziektenmakende eigenschappen der geneesmiddelen, het beste overeenkomt met het samenstel der

ziekteuitingen, die zich voordoen in de organen, die daarvan de zetel zijn (1). Door op die manier te handelen bezitten de geneesmiddelen eene uitgestrekte en doordringende genezende werking. De homœopathie heeft stellig enkelvoudige middelen van eene wonderbaarlijke kracht tegen zekere verschijnselen, stoornissen of toevallen. De lachesis komt b.v. zoo volmaakt overeen met de stoornissen des ouderdoms, arnica met vallen en kneuzingen; aconite met eenvoudige ontstekingskoorts, pulsatilla met ongeregelde maanzuivering, de belladonna met versche zenuwaandoeningen enz. Wij zijn het stellig niet, die ons zouden berooven van de weldaden, die wij kunnen trekken uit het gebruik van die enkelvoudige middelen. Maar wanneer er sprake is van eene slepende algemeene ziekte, zooals kanker, phthisis, scrofulosis, jicht, zenuwaandoeningen, enz., zal de homœopathische geneesheer zich altijd in verlegenheid bevinden omtrent de keuze van 't enkelvoudig homœopatische geneesmiddel. Tien, twintig middelen zullen zich voordoen als aangewezen en geen enkel zal beantwoorden aan het samenstel van verschijnselen, zoodat het geneesmiddel, noodig voor de genezing,

(1) Dr. Fredault, beroemd homœopathisch geneesheer te Parijs en voorstander der afwisseling en vermenging van geneesmiddelen, drukt zich aldus uit; „de zelfstandigheden, die men wil afwisselen of verbinden, moeten dezelfde plaatsaanwijzing hebben, terwijl ze tezelfder tijd eene verschillende werking bezitten d.w.z. de geneesmiddelen waarvan men de werking wil verbinden, hetzij door afwisseling of door eenheid van samenstelling, moeten op dezelfde plaats maar in verschillende zin werken (zie Art. médical. December 1885).

meestal onvoldoende zal zijn. Onze samengestelde middelen zijn bestemd die leemte aan te vullen. Door de gelijktijdige werking der verschillende geneesmiddelen, waarvan eenige overeenkomen met de oorzaken der ziekte, andere met de aangedane organen, zal men beter het geheel der ziekteverschijnselen bestrijden.

Maar, wat een betoog van de hoogste waarde is, in het voordeel van de samengesteldheid der middelen, is de uiterste deelbaarheid der stof en hare samengesteldheid, die ons op 't eerste gezicht enkelvoudige lichamen schijnen. Zoo bevat b.v. de colocynth, volgens de analyse van Meisner, een vette olie, bittere hars, colocynthine, een extract, gom, acidum pacticum, zouten. De Ipecacuanha, ontleed door Pelletier en Magendie, bevat vette stoffen, was, emetine, een niet-braakverwekkend extract, gom, zetmeel en houtdeelen. In de belladonna heeft Braudes gevonden acid. atropine, gom, zetmeel, harsachtige chlorophyle, houtdeelen, eene stof overeenkomende met osmazône, zouten, enz. In de kina of quinine bast hebben Pelletier en Caventon ontdekt kinatas quinine, kinatas cinchonine, oplosbare en onoplosbare cinchonine, verschillende kleurstoffen, kinatas calcis, zetmeel, gom en houtdeelen. Cantharides door Thouvenel, Beaupoil en Robiquet ontleed, leverde eene groene olie onoplosbaar in water, die niet blaartrekkend was, een olieachtig beginsel, vluchtig en blaartrekkend, cantharidine, werkzaam beginsel van de Cantharides, azijnzuur, phosphocalcis, magnesiae en kleurstoffen.

Het is niet alleen zoo gesteld met alle geneeskrachtige planten, maar ook met alle stoffen uit het mineralen- en dierenrijk, die in de geneeskunde gebruikt worden, zooals coralia, asterias, lapis albus, muschus, lachesis, tarentula, muresc purpuria, de sepia enz. De muskus b.v. zooals men ze trekt uit den zak, waarin zij afgescheiden is door het muskudier, bevat op zich zelf reeds meer dan 10 verschillende zelfstandigheden: ammoniae, vluchtige olie, stearine, oleine, cholesterine, zure olie verbonden met ammoniae, gelatine, albumine, fibrine, murias ammoniae en verschillende zouten.

Zooals men ziet levert de natuur ons slechts samengestelde zelfstandigheden, maar die samengesteldheid is zoo innig, zoo volmaakt, zoo gelijkslachtig, dat er eeuwen noodig zijn geweest het te bewijzen en dat het ontledingen eischt van eene oneindige nauwkeurigheid om de grondstoffen terug te vinden, die in de samenstelling van die zelfstandigheden voorkomen. De mensch blijft beschaamd staan, bij de verbindingen van dien aard; ondanks de machtige en veelvuldige middelen, die hij de wetenschap gedwongen heeft te zijner beschikking te stellen, is hij tot heden ten minste, er niet in geslaagd, iets gelijks voort te brengen.

Het zou inderdaad dwaas zijn te gelooven, dat een druppel van eene oorspronkelijke tinctuur van eene alcoholische plantenoplossing eenvoudig vermengd met een druppel van eene alcoholische oplossing van eene andere plant of de verdunning van eene minerale zelfstandigheid of de zuivere en eenvoudige vermenging van

verschillende geneesmiddelen een enkelvoudig en gelijksoortig middel zou tot stand brengen. Dat de allopaten aldus te werk gaan, begrijpen wij, het is hun te doen om eene rechtstreeksche uitwerking zoo groot mogelijk te verkrijgen. Bij de samenstelling hunner middelen streven zij slechts naar één doel: de werkzame eigenschappen van zekere geneeskrachtige zelfstandigheden te verbeteren, de een of andere hunner werking te verslappen of te versterken b.v. de schadelijke werking te verzachten, die een te zuur geneesmiddel op de slijmvliezen kan uitoefenen, alsmede op zekere uitscheidingen en organen.

Maar het is zoo niet gesteld bij de verbinding van samengestelde homœopathische geneesmiddelen. In dit geval moet men geheel anders te werk gaan. Men moet de natuur zelf ter hulp roepen d.w.z. de plantaardige en dierlijke verwerking. Het doel is: zelfstandigheden geheel gelijk te maken, die zulks riet zijn, aan metalen en metaloiden een nieuw leven te geven en van geneesmiddelen van verschillenden aard eene eenheid te vormen. Door zuivere, eenvoudige vermenging van middelen onderling krijgt men slechts een mengelmoes, eenen onnatuurlijken samengestelden drank, waarvan de werking der verschillende zelfstandigheden elkander onvruchtbaar en krachteloos zal maken. Metalen en metaloiden kunnen vooral niet samengaan met plantensappen door hunne eenvoudige vermenging of gisting in eenen beker.

Laat men eene gisting plaats hebben tusschen extracten van rattenkruid, iodium enz. bevattende planten met de

extracten van andere geneeskrachtige planten d.w.z. plantenstoffen met plantenstoffen, dat is aan te nemen, doch wij kunnen niet aannemen dat men eene plant onmiddellijk laat gisten met de poeder van ijzer, kwik, iodium, arsenicum enz. en dat men dan van die onvereenigbare mengsels een eenig produkt, een gelijkslachtig geneesmiddel zal verkrijgen,

Men moet verder scheikundige en pharmaceutische vergissingen vermijden bij de samenstelling van samengestelde middelen. Zoo moet aconiet niet vermengd worden met planten, die iodium bevatten; het plantensap dat chloorzure kalk bevat is onvereenigbaar met phosphorzuur bevattende plantensappen; melksuiker bereid uit de melk van geiten, die met kwik behandeld zijn, mag niet vereenigd worden met ijzerhoudend plantensap. Ten slotte dienen de samengestelde homœopathische middelen, die eene geneeskrachtige eenheid vormen, onderworpen te worden aan proeven bij den gezonden mensch.

HOOFDSTUK II.

HOE ONZE MIDDELEN WERKEN.

Onze geneesmiddelen, die in eenen uitersten staat van verdeeling, oplosbaarheid en gelijkslachtigheid verkeeren oefenen eene kwalitatieve en niet eene kwantitatieve werking uit. De geneeskrachtige hoeveelheid van onze geneesmiddelen is zoo gering, dat de scheikundige ontleding

geen spoor zou ontdekken van de stoffen, die bij hunne samenstelling voorkomen. Daaruit spruit voort, dat men 10, 20, 100 globules zou kunnen innemen zonder eenige schadelijke uitwerking te ondervinden, zonder vergiftige of doodelijke werking. Het middel blijft onwerkzaam d. w. z. nul en zonder waarde, wanneer het niet aangewezen is. In dat geval zal het kwaad noch goed doen. Het middel werkt alleen, wanneer het goed aangewend is, want dan alleen is het, dat het in strijd geraakt met de ziekte. Zoo heeft b. v. Dumontpollier ontdekt, dat de aanwending van een goudplaatje bij eene hysterische vrouw gevoelloosheid der huid veroorzaakt, wanneer deze niet bestond, en wanneer die wel bestond, haar geneest; terwijl datzelfde goudplaatje die gevoelloosheid niet voortbrengt bij personen, die niet hysterisch zijn.

Met onze middelen kan een ieder zich zelf behandelen zonder gevaar te loopen zijne ziekte te verergeren. De eenige schade bij slechte keuze bestaat in tijdverlies. En dan is men nog geholpen door een ander middel te nemen, dat beter voor de ziekte past, zoodra men ziet, dat er geene beterschap volgt, bij snelverlopende of versche ziekte na verloop van 2 of 3 dagen, bij slepend verlopende of oude ziekten na verloop van 8 of 14 dagen.

HOOFDSTUK III.

DE KUNST OM ZICH ZELF TE BEHANDELEN.

Dank zij den vooruitgang der wetenschap, dank zij vooral het algemeen eigendom er van worden, wordt het hoe langer hoe meer gewoonte, dat een ieder, die zorg draagt voor de gezondheid van zich zelf, en van zijn omgeving, zooveel mogelijk den geneesheer tracht te vervangen. Inderdaad, waarom zouden gestudeerde lieden zooals advocaten, ingenieurs, geestelijken, geleerden en anderen niet zich zelf behandelen, wanneer eene eenvoudige, gemakkelijke, krachtdadige en gevaarlooze geneeskunst onder hun bereik is gesteld? Zij kunnen er tijd en geld bij winnen. Door het gebruik van eenige weinige globuli bij den aanvang kan men in weinige dagen eene ziekte genezen, die te lang aan zich zelf overgelaten, in 't algemeen eene langdurige behandeling of zeer kostbare operatiën noodzakelijk maakt. En bovendien, wanneer de zieken zich zelven met wat geneeskunde bezighouden, zullen zij beter over de genezende waarde der middelen kunnen oordeelen en zich minder geneesmiddelen laten opdringen van die duizende middelen, die schadelijk of onwerkzaam zijnde, in de dagbladen aangekondigd worden als overal goed voor zijnde.

De gezondheid is de grootste schat. De rijke maar ongeneselijke mensch is meer te beklagen, dan de arme, die gezond is. Waarom dan aan een ander de zorg onzer

gezondheid, onze grootste schat overgelaten. Hebben wij er niet een groot belang bij, die schat zelf te bewaken? Wie kan beter dan wij zelf bekend zijn met onze gebreken, onze voorbijgaande ongesteldheden, de oorzaken onzer ziekten; om kort te gaan met hetgeen voor ons schadelijk of nuttig is? Heeft ten slotte niet een ieder zijne schaamte, terughoudendheid, die eigenliefde, die ons belet onze geheime kwalen te toonen, onze innige gebreken bloot te leggen, de oorzaak of oorsprong onzer ziekten te bekennen en ten slotte te gelijk onze fouten, ondeugden en jongelingsdwalingen. Indien het wijze voorschrift van Chilon »Ken U zelven» zijne toepassing moet vinden, dan is het wel met betrekking tot de zorg en 't behoud van de gezondheid.

Met onze geneesmiddelen kan iedereen, zelfs zij die geheel vreemd zijn met de geneeskunde, zich zelf behandelen en wel zonder het minste gevaar. Daarvoor is alleen noodig, den naam te weten der voornaamste organen en die der ziekten. Voor meer gemak geven wij een alphabetische lijst van de ziekten en van de geneesmiddelen die daartoe dienstig zijn. Indien men twijfelt aan de ziekten, waaraan men lijdende is, is het voldoende om ons te raadplegen, ten einde den naam er van te weten en diensgevolge de behandeling, die men moet toepassen.

Zonder gevaar. — Het is niet meer noodig aan te toonen, dat de homœopathie, of de geneeswijze gegrond op de stelregels der homœopathie, geen enkel gevaar

oplevert bij de behandeling van ziekten. Indien iemand, zelfs een geheel onervarene, zich onze geneesmiddelen verkeerd toediende, zou er geen ander nadeel uit voortvloeien dan tijdverlies.

Weinig kostbaar. — Onze methode is de echte geneeskunde der armen, want zij geneest snel door middel van een weinig kostbare behandeling. De vereeniging der onderlinge zusters, de godsdienstige congregatiën en anderen, de talrijke familiën, die deze behandelingswijze hebben aangenomen, zagen hunne uitgaven voor dokter en apotheker tot twee derden teruggebracht.

Werkzaam. — Alle groote geneesheeren hebben een ongunstig oordeel geveld over de oude geneeskunde.

BOERHAVE heeft den nakomelingschap dit voorschrift gegeven: »Houdt de voeten warm, het hoofd frisch, den buik open en drijf den spot met de dokters.»

BROUSSAIS: »De allopatische geneeswijze gelijkt op alle soorten kwakzalverij.»

MAGENDI: »De sterfte is het grootst waar de geneeskunde het werkzaamst is.»

MARCHAL DE CALVI: »Er bestaat in de geneeskunde noch binsel, noch geloof, noch wet.»

DEBREYNE: »De geneesheeren brengen U om het leven op eene geleerde, nauwgezette en snelle wijze.»

BOUCHARDAT: „De geneeskundige wetenschap is niet voltooid, zij is om zoo te zeggen nog om opgericht te worden.»

MOUTANIER schreef in 1876: „De geneeskunde is eene

zeer onvolmaakte wetenschap. Het is uiterst treurig en vernederend te zien, hoe ver wij zijn gekomen na 20 eeuwen van waarnemingen."

Ziedaar eenige veroordeelingen der allopathie.

Ziehier eenige oordeelvellingen, die eenige allopathen over onze leerstellingen hebben uitgesproken. Indien er nog geneeskundigen zijn, die door onwetendheid, berekening of partijdigheid voortgaan de homœopathie of de geneeswijze, die er uit voortvloeit, te bezoedelen, zijn er een groot aantal anderen, en dezen zijn geheel onafhankelijk door hunne begaafdheid en hun fortuin, die haar met meer onpartijdigheid en rechtvaardigheid beoordeelen.

Wij lezen bij:

1. HUFELAND: „Ik heb de homœopathie werkzaam gezien bij ernstige ziekten, waarbij andere geneeswijzen schipbreuk hadden geleden.

2. BOTTO: „Wat zal de uitkomst zijn van de homœopathische geneeswijze: ik weet het niet, maar ik koester de hoop, dat het onmetelijk, ongehoord zal zijn.

3. FLECHTER: „l'Organon van Hahnemann bevat op ééne bladzijde meer goede gedachten, dan al de werken zijner tegenstanders te zamen.

4. MONTFALCON: „Onder andere waarheden (hij doelt op de wet der gelijken) wijst de homœopathie de wezenlijke werking aan, wat men er ook van moge zeggen van zekere geneesmiddelen toegediend in zeer kleine giften.

5. SAINTE MARIE, de vorst der faculteit van Lyon: „Ik heb ziekten zien genezen door middelen, die bij den

gezonden mensch die zelfde ziekten voortbrachten. Deze feiten wijzen ons zonder twijfel op een groote wet in de geneeswijze, die ik nog niet kan verklaren."

6. IMBERT GOURBEYRE: „De school van Hahnemann levert aan de geneesheeren, de kostbaarste bronnen voor de behandeling van ziekten..... ik tart elk ernstig en kundig geneesheer mijne denkwijze niet te deelen na een rijp onderzoek van die leer.

7. D'AMADOR: »de homœopathie is een kortere, rechtere, zekerder en gemakkelijker weg om tot genezing te geraken.

8. D'ANDRAL: »Het is zeker, dat het eerste beginsel van de homœopathie »de wet der gelijken" steunt op feiten geheel in overeenstemming met dat eerste beginsel."

9. BROUSSAIS: »Wij hebben eenige proeven genomen met de belladonna, met uiterst geringe giften en verschillende feiten pleiten ten gunste van de homœopathie. Wij moeten het ons een plicht achten, haar te bestudeeren en uit te vorschen.

Maar waartoe de gunstige beoordeelingen te vernieuwvuldigen van de homœopathische geneeswijze. Indien geneeskundigen, die er ver van af zijn de waarde en 't gezag van de groote meesters, waarvan wij de beoordeelingen hebben medegedeeld, te bezitten, blijven volharden bij hunne stelselmatige bezwaling, zeggen wij tot hen: indien gij geen geloof slaat aan woorden, geloof dan ten minste feiten en proeven, die ge zelf nemen kunt. Geeft aan een ringwormlijder ons middel tegen de

ziekte van de lympe en gij zult zien dat de herpes eerst gaat opkomen, vervolgens opdroogen, afschilferen en verdwijnen. Geef ons middel voor het bloed aan eenen persoon lijdende aan varicose, hæmorrhoiden, epitaxis, metrorrhagie, hæmoptysis, en gij zult zien, dat het bloedvaatstelsel zich zal vernauwen, aan toniciteit zal winnen en dat het bloedverlies zal ophouden.

Wanneer gij die ziekten als door betoovering zult zien verdwijnen, zult ge wel verplicht zijn te erkennen, dat er in onze samengestelde middelen een genezende kracht is, die alles, wat de geneeskunde tot dusver ontdekte, overtreft. En wanneer gij die genezende uitwerking niet ééns (want uwe twijfelzucht zou de genezing kunnen toeschrijven aan den leefregel, de verbeelding, het toeval, of wel andere omstandigheden) maar wanneer gij dezelfde genezingen zich onveranderlijk, twintig malen zult hebben zien herhalen, zult gij even als wij overtuigde deelgenooten, volhoudende verspreiders, trouwe bondgenooten van onze nieuwe geneeswijze worden, gegrond op de natuurlijke wetten en grondbeginselen van Hahnemann.

Zachter. De homœopathie stelt zich tot doel te genezen zonder de hulp van die middelen, die door veelheid van werking min of meer hevige stoornissen teweeg brengen. Zij zoekt zooveel mogelijk die middelen te vermijden, die als vergif werken en ons lichaamsgestel ten gronde richten. Wij sluiten bij onze behandeling al die barbaarsche middelen uit, zooals cauteria, moxaas, bloedzuigers, latingen, spaansche vliegen, als ook de folterwerktuigen

zooals de mœxadragers, de ecraseur van Chassaignac enz. enz. Geene middelen meer als assa foetida, iodoform, carbolzuur enz., die alleen reeds bij de gedachte eraan ons doen walgen. Geene van die pillen meer, die verguld, verzilverd of omgeven door glatin dienen om den walgelijken smaak der middelen te bedekken.

Onze middelen bestaan eenvoudig uit globulus (suikerbolletjes), die gedoopt worden in een vocht, dat gedeeld is met geneesmiddelen. De zuigelingen, de kinderen nemen ze met genoegen. Dank zij hunne kleine giften, meestal oneindig klein, is hunne werking altijd zacht, wanneer het middel goed is aangewezen en zonder schadelijke uitwerking wanneer het verkeerd gekozen is.

Gemakkelijker. — Onze behandeling is die, welke het gemakkelijkst te alle tijden en onder alle omstandigheden kan gevolgd worden. In eenen kleinen omvang kan men op reis eenen voorraad medenemen, die voor jaren voldoende is. Om onze middelen onbepaald lang te kunnen bewaren is het voldoende ze te beschutten tegen sterke reukstoffen en vochtigheid.

In de meeste gevallen kan de behandeling per brief geschieden. De onder behandeling zijnde personen kunnen zonder hinder hunne gewone bezigheden blijven waarnemen.

De geneesmiddelen kunnen onverschillig voor of na den maaltijd gebruikt worden.

Noch de maandelijksche zuivering, noch zwangerschap, noch zogen, zelfs geen chirurgische operatie zijn redenen

om onze behandeling te onderbreken of uit te stellen, daar de werking onzer middelen zeer zacht en niet storend is.

HOOFDSTUK IV.

NADEEL DER ALLOPATISCHE MIDDELEN.

VOORDEEL VAN ONZE BEHANDELING.

Het eerste beginsel waarop de behandeling moet berusten is: niet te kunnen schaden. *Primum non nocere*. Het is juist tegen dat beginsel, dat in 't algemeen de behandeling met groote giften zondigt. Men kan bewijzen, dat de geneesmiddelen met groote giften, in plaats van te genezen, dikwijls vergiftigingen veroorzaken, ziekten, ernstiger dan die, welke men bestrijden wilde.

Bijvoorbeeld: Het kwik, dat gebruikt wordt tegen venerische ziekte en de syphilis, veroorzaakt speekseivloed, caries van de tanden, beenontsteking, zweren in den mond, uitvallen der haren enz. Iodium en zijne verbindingen veroorzaken wegslinken der klieren vooral van de borstklier en dientengevolge het wegslinken van den boezem enz. Arsenic veroorzaakt huidziekten, waterzucht, ongeneeselijke maagontsteking enz. Staalbereidingen veroorzaken bleekzucht, door zuurstof aan 't bloed te onttrekken, na het tijdelijk verrijkt te hebben met roode bloedlichaampjes en veroorzaken maagontsteking, hardnekkige stoelverstoppingen enz.

Maar waartoe diene eene meer voltallige opsomming der schadelijke uitwerkingen der rechtstreeksche geneeswijze met groote giften? Men leze de schrijvers, die de uitwerkingen hebben blootgelegd van vergiftigingen met geneesmiddelen, de vergiftigingen waaraan de werklieden blootstaan, die aan zekere doodelijke industriele inrichtingen werkzaam zijn.

Welk wonder steekt er in? Is het niet duidelijk, dat een groot aantal geneesmiddelen, die slechts de grove pharmaceutische bewerking hebben ondergaan of de onvoldoende chemische reactie in ruwe toestand in de maag gebracht, niet in de dierlijke huishouding kunnen opgenomen worden?

Wij moeten ons doen verstaan omtrent het woord opneembaar (assimileerbaar). Wij willen niet spreken over de beknopte beteekenis van dat woord genomen als gelijkstaande met verteerbaar, maar van zijne meer uitgestrekte beteekenis d.w.z. eene zoodanige assimilatie, dat de geneeskrachtige zelfstandigheid in eenen moleculairen toestand verkeere, zoo atoomsgewijze verdund, dat zij, zoodra zij in aanraking komt met het slijmvlies van de maag, opgeslorpt kan worden, volkomen gelijk gemaakt, en alsdan onmiddellijk door den omloop der geneesmiddelen, in de fijnste weefsels, de teedersten onzer organen, indringt en er niet eene werking door de hoeveelheid, maar door de hoedanigheid eene dynamische werking in zal voortbrengen.

Het maagsap kan de geneeskrachtige stoffen in hunnen

ruwen toestand niet oplossen. De scheikundigen en de apothekers hebben zoo goed het ongerief begrepen van de niet gelijkmaakbaarheid hunner middelen, dat het een strijd is geworden, wie een assimileerbaar praeparaat zal gevonden hebben voor ijzer, phosphorus, iodium enz. De een noemt zijn voortbrengsel: assimileerbaar ge-dialiseerd ijzer; een ander noemt zijn iodium voortbrengsel assimileerbaar iodium diastase. Een derde noemt zijn phosphorus voortbrengsel: assimileerbaar gepeptoniseerde phosphorus.

Assimileerbaar? En waarom? Omdat men er diastase, pepton bij heeft gevoegd? De diastase en de pepton zijn uitmuntende voermiddelen der gemakkelijke spijsvertering, maar zij hebben niet de minste macht bij de niet-opneming der moleculen van metalen en metaloïden.

De volmaakte assimilatie van metalen, metaloiden en mineralen kan bereikt worden door middel van plantaardige verwerking in den schoot der aarde, door die geheimzinnige ruiling tusschen de stof en het leven, door de samenstelling en ontbinding, door den samenhang en het uiteenvallen der levenlooze stof. Wij kiezen de levende natuur, dierlijke of plantaardige, ten einde in de geneesmiddelen genezende eigenschappen te ontwikkelen, tien-, twintig-, honderdmaal sterker, dan die men hun kan toevoegen door het mortier der apotheek, de chemische reactiën of de reeds min of meer volmaakte verdunningswijze, zooals die bewerkt wordt door de homöopathische apothekers.

In het plantenvocht en in de dierlijke melk, kunnen wij stoffen uit het mineralenrijk, zooals ijzer, goud, arsenik, kwik, jodium enz. ontmoeten, die geheel geassimileerd en bezielde zijn met een nieuw leven. Maar in plaats van door de natuur, die onvergelykelijke chemist, te trachten, de geneesmiddelen te verdunnen, trekt de kruidmengingkunst uit de planten alcoholen, om er allerhevigst werkende middelen mede te bereiden.

We hooren dientengevolge slechts spreken van cocaine, antipyrine, strychnine, aconitine, morphine, atropine, hyosciamine, veratrine enz. enz. Hoeveel geneesmiddelen-ziekten zullen deze niet veroorzaken! Hooren wij niet reeds spreken van morphinisten, cocainisten, antipyrinisten, jodium- en bromiumlijders enz. Men verzadigt zich met middelen, waarin het eene bestanddeel nog werkzaam is dan het andere. Men weet waarlijk niet, waarover men zich het meest moet verwonderen, of over de ongeloofelijke lijdzaamheid van ons organisme voor al dat schadelijke bocht of over de onverschilligheid waarmede men ons drank op drank, pillen op pillen laat slikken zonder zich te bekommeren over de uitwerking die dat alles op onze gezondheid zal hebben. Het is wat men in de geneeskunde noemt, krachtdadige behandeling met vertrouwde wapenen. Het heet hulp aanbrengen door middel van den vooruitgang. De zieke wil spoedig genezen en men denkt er niet aan, dat het er minder om te doen is om snel dan wel om goed te genezen. Binnen korten tijd genezen door hevige

werkende middelen is in den regel de ziekte verbergen, haar dieper in het organisme terugdrijven en doodelijker plaatsveranderingen veroorzaken.

Men kan in weinige dagen een huiduitslag verdrijven door kwikzalven of bijtmiddelen. Door middel van hevig werkende middelen kan men in een uur tijds haemorrhoidaalsoedelingen stuiten, slepende druipers opstoppen, een jichtaanval doen verdwijnen. Maar geneest men dan in de ware beteekenis van het woord? Natuurlijk niet. De op die manier verkregen genezingen zijn slechts schijnbaar, dikwijls gevaarlijk; meestal, wij herhalen het, zijn het doodelijke verplaatsingen der ziekte. Wij hebben dikwijls zieken behandeld, die van slepende ziekten genezen waren en die lijdende waren aan ziekten, die slechts het gevolg konden zijn van voorafgegane, hevige, ontijdige, verstorende behandelingen. Wij zullen slechts een enkel voorbeeld aanhalen. Onze hulp werd ingeroepen door iemand, die lijdende was aan eenen aanhoudenden, hardnekkigen hoest, die niet kon worden toegeschreven aan eene der gewone oorzaken zooals verkoudheid, bronchites of phthisis. Na hem ondervraagd te hebben, vernamen wij, dat zijn hoest was ontstaan, tien jaar geleden na schijnbare genezing van eenen huiduitslag. Wij kregen de overtuiging, dat die hoest het gevolg was van eenen uitslag op de slijmvliezen der luchtwegen, die ontstaan was, doordien men door middel van een kwikzalf den huiduitslag naar binnen had gedrongen. Hij bekende, dat hij werkelijk dat middel had moeten aanwenden,

en dat hij in weinige weken verscheidene potjes er van had gebruikt. Wij besloten eene behandeling tegen den huiduitslag, tegen den ringworm aan te wenden door 't gebruik van ons geneesmiddel tegen de lymphe, tegen de huidziekten afgewisseld met zwavel. Onze zieke zag vol angst zijnen ringworm weder verschijnen en bloeien op dezelfde plaats, waar hij tien jaar geleden gezeteld was. Wij stelden hem gerust door de verklaring, dat zulks juist de uitwerking was, die wij verwacht hadden. Weinig tijd daarna was de uitslag genezen, zonder dat wij gebruik hadden gemaakt van een plaatselijk middel, en de hoest, die gedurende tien jaar aan alle middelen weerstand had geboden, verdween tegelijk met de oorzaak. Ziedaar, een voorbeeld van radicale genezingen, zooals men ze door onze geneeswijze bij duizenden verkrijgt.

Voor het publiek en ongelukkigerwijze ook voor menig geneesheer is het genezen hetzelfde als de ziekte doen verdwijnen, al is het slechts voor 't gezicht. Zoo behandelen de heilkundigen de kwaadaardige gezwellen, anders gezegd de kanker, door uitsnijding met het mes. Ze denken den steen in de pisblaas te genezen door hem te verbrijzelen, een cataract door het oog open te snijden enz. De ziekte zoo te behandelen is niet genezen, het is eenvoudig de plaatselijke uiting der ziekte wegnemen, d. w. z. deze te verbergen, naar inwendige organen terug te drijven, waar het onderzoek ons niet meer veroorlooft de organische stoornis te voltooien. In de dieper gelegen weefsels voltooit de ziekte zijne verwoestingen. Ook be-

zwyken het kleine aantal zieken, dat niet ten gevolge der operatie zelt, of hare onmiddellijke gevolgen sterft, door weder instorting of door bijkomende ziekten, die door de geweldige behandeling veroorzaakt zijn.

Ziedaar, waarom wij verklaarde vijanden zijn van elke kunstbewerking bij ziekten, die het gevolg zijn van algemeene lichaamsziekten en, wanneer men dan toch een gezwel aan de borst moet wegnemen, geven wij de voorkeur aan cauterisatie. Er zijn gezwellen, die zulk een bijzonder kwaadaardig karakter hebben, dat het noodig is, dat men zijne toevlucht neme tot cauterisatie, opdat de geneesmiddelen hunne werking uitoefenen. Maar zelfs in dat geval is de cauterisatie slechts het hulpmiddel en het inwendige middel het genezende. De uitwendige behandeling kan slechts de plaatselijke uiting der ziekte wegnemen, terwijl de inwendige behandeling de bron doet opdroogen, die het gezwel voedt, door zich rechtstreeks te richten tot de oorzaak, tot het oorspronkelijke der ziekte. Men ziet het gezwel zich begrenzen, opdroogen, trapsgewijs kleiner worden door dien toestand van afzondering, dien men slechts verkrijgt door de inwendige behandeling. Dit is de eenigste redelijke behandeling. Elke ruwe behandeling door middel van cauterisatie, heilkundige middelen, geneesmiddelen, verzadiging of langzame vergiftiging, moest reeds lang verbannen zijn onder de ouden, die aan barbaarschheden van vroegere eeuwen doen denken.

Men moet erkennen, dat op het gebied der heilkunde

de menschelijke geest wonderbaar vindingrijk en winstgevend is geweest. Maar hebben al die vernuftig uitgedachte heilkundige werkingen, beproefd op ongelukkigen, werkelijke genezingen teweeggebracht? Wij willen die vraag niet beslissen, maar verwijzen den lezer naar de uitspraken van de groote heilkundigen, wier getuigenis ten minste niet kan beschuldigd worden van onbevoegd te zijn. In de toekomst zullen onze nakomelingen zich, wij willen het ten minste hopen, dank zij de vorderingen der ware geneeskunde, niet meer behoeven te laten opereeren.

Wij zeggen, wij hopen het, want, waar zou de heilkunde blijven stilstaan, indien zij nog gedurende honderd jaar den opgaanden en toenemenden gang volgde, dien zij gedurende honderd jaar heeft afgelegd. Men is reeds niet meer tevreden met het uitpellen van een kwaadaardig gezwel of het afzetten van een verbrijzeld been; men gaat tegenwoordig reeds over tot het opereeren van inwendige organen, die aangedaan zijn door de ziekelijke gesteldheid van het geheele lichaam. Men verwijdt reeds de larynx, maaggedeelten, baarmoeders, nieren, darmgedeelten enz. Wie zegt ons dat de geneesheeren in 't vervolg niet trachten zullen door operatiën met de bistouri, ziekten van longen, hart, lever in een woord van onze innigste en teerste organen te genezen?

En de heilkunde is 't niet alleen, die eenen verkeerden weg heeft ingeslagen, de eigenlijk gezegde geneeskunde draait reeds sedert achttien eeuwen in eenen ziekelijken cirkel. Alles is slechts warboel en ongerijmdheid. Alleen

op het punt der diagnostie heeft zij groote vorderingen gemaakt; maar, wataangaat de geneeskundige behandeling, moet men slechts bedacht zijn op misrekeningen, tenzij men de grondregelen der homœopathie volge. De Therapie zeide de geleerde Dr. Crocq, professor aan de hoogeschool te Brussel, is geene wetenschap, het is eene wetenschap, die nog moet geboren worden..... het is een samenraapsel, een slecht te verteren mengelmoes, iets geheel anders, dan de ware wetenschap. De geneeskunde, die als opperste meesteres voortgaat te heerschen is de empirische geneeskunde. De zenuwaandoeningen, de tandpijn, wormen, verkoudheid, stoelverstopping, rheumatisme, jicht, hersenberoerte, kwaadaardige gezwellen worden door de oude geneeskunde op de onredelijkste wijze behandeld. Virchow zegt: wij hebben geene rationeele geneeswijze.

Lijdt iemand aan zenuwpijn, dan wendt men bloedzuigers, spaansche vliegen en alle soorten van plaatselijke, verdoovende of pijnstillende middelen aan. Vroeger was de druivenkuur in de mode; tegenwoordig is het antipyrine, cocaïne, aconitine, quinine. Deze middelen brengen tijdelijke verlichting aan, maar de zenuwpijn treedt weldra weder te voorschijn en zelfs eerder onder den invloed van de schijnbaar gerinste oorzaken; een koude, eene hevige gemoedsbeweging, vermoeienis van den geest, misbruik van sterken drank enz.

Wat de kiespijn aangaat, handelt men op eene niet minder onredelijke wijze. Men heeft eenen zieken tand.

De tandmeester, dien men raadpleegt, onderzoekt hem en trekt hem uit, De volgende tand doet dikwerf nog meer pijn dan de eerste, spoedig is de sleutel andermaal aangelegd en brengt ook den tweeden naar buiten, en zoo vervolgens tot een kunstgebit de plaats der natuurlijke tanden inneemt.

Een ander lijdt aan wormziekte, het kind aan maden, het jonge mensch aan lendewormen, de volwassene aan lintworm; spoedig eene gift soutonine, mannetjes varen, want de lintworm moet binnen 24 uur verdreven worden. En wanneer hij weder verschijnt? O! de reden is zeer eenvoudig: de kop is achter gebleven. Ernstige dwaling! Het is eenvoudig, omdat men de ziekelijke gesteldheid van de voedingsbuis niet gewijzigd heeft, die de wormen gelegenheid geeft zich te ontwikkelen en op hun gemak ten koste van 't organisme te leven. Men drijft ze met geweld naar buiten, maar de aangewende middelen wijzigen in niets den ziekelijken toestand van het slijmvlies der darmen; de wormen verschijnen spoedig weder. Onze behandeling werkt op eene geheel andere wijze. De wormen vinden in den ziekelijken toestand van het slijmvlies de onmisbare voorwaarden voor hunne levensvatbaarheid. Dat slijmvlies genezen wij door ons middel voor de lympe, de slijmvliesen en de voedingsbuis. Onder den invloed van die middelen verlaat de lintworm van zelf zijn verblijf in eenen uiterst mageren toestand en slechts met een weinig leven. Maar de overwinning op den lintworm heeft niet plaats binnen 24 uur. Er

zijn drie maanden noodig om tot dat doel te geraken; maar de genezing zal werkelijk plaats hebben en niet schijnbaar en tijdelijk, zooals die tot dusver verkregen is met hevig werkende middelen. Deze verdrijven de wormen door ze te dwingen los te laten door eene hevige en onmiddellijke werking; onze behandeling maakt, dat ze verhuizen door gebrek aan voedsel of ten minste door de sappen, waarmede zij zich voeden zoo te wijzigen dat ze de voorkeur geven aan honger lijden en sterven. De eerste wijze van behandeling veroorlooft eenen anderen lintworm zich te ontwikkelen, terwijl de tweede door den toestand der weefsels te veranderen en de afscheiding der darmen te wijzigen, de ontwikkeling aan den lintworm onmogelijk maakt.

Ander voorbeeld van onredelijke behandeling. Men vat koude en ziedaar, teerpillen en pastilles in overvloed. Iedereen neemt ze en niemand gelukt het zich er mede te genezen, noch om zich voor volgende verkoudheden te vrijwaren.

Een vijfde lijdt aan stoelverstopping. Om hem te genezen, onderwerpt men hem aan eene ontlastingskuur en hoe meer purgeermiddelen hij inneemt, hoe sterker hij aan stoelverstopping gaat lijden. Maar wat doet het er toe, zegt men, men moet het bloed zuiveren, de maag schoon maken en ook de darmen. Maar, denk er om, een purgeermiddel kan de voedingsbuis noch het bloed zuiveren. De eenige uitwerking die het zal hebben is een geprikkelde toestand van de voedingsbuis over zijne geheele

lengte en een verlies van maag- en alvleeschkliersap vochten, die kostbaarder zijn dan zelfs het bloed, want de beroemde geneesheer Jaccoud heeft gezegd „de voortbrengselen van de darmvochtsverliezen zijn beladen met eiwitachtige stoffen, waarvan de onttrekking een oorzaak is van verzwakking.”

Een zesde lijdt hevig aan reumatiek of heupgewrichtsjicht. Hoe meer hij zich opstopt met salicyl zuur en andere zoogenaamde genezende middelen tegen de jicht, hoe meer de jicht zich zetelt in andere gewrichten, die tot dusver verschoond bleven. Eerst is 't aan den teen, vervolgens komt de terug gedreven crisis pijlsnel terug en de jicht doet het voetgewricht aan, vervolgens de knie en de heup; eindelijk bij eene nieuwe verschijning doet zij de handen en voeten te gelijk aan en verspreidt zich zelfs tot aan het hart.

Een zevende krijgt eene beroerte en het lancet verricht zijn bloedverkwistend werk. Is de aderlating in zulk een geval niet negentig van de honderd keer eene doodakte, 't zij onmiddellijk of op een niet zeer ver verwijderd tijdstip? Wel zeker, de aderlating verlicht tijdelijk en de zieke gevoelt zich beter. Maar dat men zich niet late misleiden, het zwaard van Damocles blijft hem boven 't hoofd hangen: niemand kan de instorting voorkomen. Een tweede of derde aanval zal den dood veroorzaken.

Een vrouw is geopereerd van een kwaadaardig gezwel aan de borst, en kort daarop komt de ziekte terug op

dezelfde plaats of aan de klieren in den oksel of onder 't sleutelbeen. Epilepsie, hysterie, en andere zenuwaandoeningen worden behandeld met groote giften. Brom. potassium. Wij kennen eene vrouw, die zich beroept het geheim te bezitten van eenen drank voorzien van eene sterke dosis Brom. potassium. Met 't volste vertrouwen van de wereld, waarschijnlijk gegrond op onwetendheid, verhaalt zij de wonderbaarlijkste genezingen van gevallen van epilepsie door dit middel verkregen. Wij twijfelen er niet aan of zij is er in geslaagd aanvallen van epilepsie te onderdrukken door middel van stijgende giften Brom. potassium evenals een ieder onzer dat kan doen, maar geneest zij de epilepsie in den waren zin des woords? Kan zij verzekeren, dat de aanvallen niet vroeg of laat zullen wederkeeren. Natuurlijk niet. Tot dusver heeft men zekere vormen van epilepsie kunnen genezen, onder andere die, welke ontstaan door prikkeling der geslachtsorganen of door de aanwezigheid van wormen en die door zoogenaamde geleerden voor aanvallen van epilepsie werden gehouden. Behalve die soort van epilepsie heeft men waargenomen, dat de andere aanvallen van epilepsie aan de toediening van Brom. potassium, sulphas zinci en andere anti-eleptische middelen weerstand bieden. Men heeft evenzeer waargenomen, dat de aanvallen terugkomen, zoodra men de toediening van het anti-eleptische vocht staakt of de gift vermindert. Wat meer zegt, men mag zich gelukkig achten, wanneer de verzadiging van het organisme, be-

lengte en een verlies van maag- en alvleeschkliersap vochten, die kostbaarder zijn dan zelfs het bloed, want de beroemde geneesheer Jaccoud heeft gezegd „de voortbrengselen van de darmvochtsverliezen zijn beladen met eiwitachtige stoffen, waarvan de onttrekking een oorzaak is van verzwakking.”

Een zesde lijdt hevig aan reumatiek of heupgewrichtsjicht. Hoe meer hij zich opstopt met salicyl zuur en andere zoogenaamde genezende middelen tegen de jicht, hoe meer de jicht zich zetelt in andere gewrichten, die tot dusver verschoond bleven. Eerst is 't aan den teen, vervolgens komt de terug gedreven crisis pijlsnel terug en de jicht doet het voetgewricht aan, vervolgens de knie en de heup; eindelijk bij eene nieuwe verschijning doet zij de handen en voeten te gelijk aan en verspreidt zich zelfs tot aan het hart.

Een zevende krijgt eene beroerte en het lancet verricht zijn bloedverkwistend werk. Is de aderlating in zulk een geval niet negentig van de honderd keer eene doodakte, 't zij onmiddellijk of op een niet zeer ver verwijderd tijdstip? Wel zeker, de aderlating verlicht tijdelijk en de zieke gevoelt zich beter. Maar dat men zich niet late misleiden, het zwaard van Damocles blijft hem boven 't hoofd hangen: niemand kan de instorting voorkomen. Een tweede of derde aanval zal den dood veroorzaken.

Een vrouw is geopereerd van een kwaadaardig gezwel aan de borst, en kort daarop komt de ziekte terug op

dezelfde plaats of aan de klieren in den oksel of onder 't sleutelbeen. Epilepsie, hysterie, en andere zenuwaandoeningen worden behandeld met groote giften. Brom. potassium. Wij kennen eene vrouw, die zich beroept het geheim te bezitten van eenen drank voorzien van eene sterke dosis Brom. potassium. Met 't volste vertrouwen van de wereld, waarschijnlijk gegrond op onwetendheid, verhaalt zij de wonderbaarlijkste genezingen van gevallen van epilepsie door dit middel verkregen. Wij twijfelen er niet aan of zij is er in geslaagd aanvallen van epilepsie te onderdrukken door middel van stijgende giften Brom. potassium evenals een ieder onzer dat kan doen, maar geneest zij de epilepsie in den waren zin des woords? Kan zij verzekeren, dat de aanvallen niet vroeg of laat zullen wederkeeren. Natuurlijk niet. Tot dusver heeft men zekere vormen van epilepsie kunnen genezen, onder andere die, welke ontstaan door prikkeling der geslachtsorganen of door de aanwezigheid van wormen en die door zoogenaamde geleerden voor aanvallen van epilepsie werden gehouden. Behalve die soort van epilepsie heeft men waargenomen, dat de andere aanvallen van epilepsie aan de toediening van Brom. potassium, sulphas zinci en andere anti-eleptische middelen weerstand bieden. Men heeft evenzeer waargenomen, dat de aanvallen terugkomen, zoodra men de toediening van het anti-eleptische vocht staakt of de gift vermindert. Wat meer zegt, men mag zich gelukkig achten, wanneer de verzadiging van het organisme, be-

kend onder den naam van Brommismus, niet de oorzaak wordt van onvruchtbaarheid, mannelijk onvermogen, atrophie van het zenuwstelsel, paralysis, ataxie, verlies der geestvermogens, blindheid, doofheid enz. enz. stoornissen ernstiger dan die men wilde genezen. Het is zaak te herhalen wat een groot geneesheer zeide: Wees voorzichtig met die strijdige geneesmiddelen, want gij weet niet, of gij de ziekte dan wel de zieken zult treffen.

Wij achten het nutteloos, de aanhalingen te vermenigvuldigen van ziektegevallen, die op eene verkeerde wijze behandeld zijn en die ernstiger en kwaadaardiger weder te voorschijn kwamen of zich onder anderen vorm voordeden.

Men kan zeggen, dat 90 % onzer ziekten door de oude geneeswijze verkeerd behandeld zijn. Wij zijn niet degenen, die dit het eerst gezegd hebben, het zijn de grootste geneeskundigen, die het tot verzadigings toe, elk op zijne wijze, hebben herhaald. (Zie hunne uitspraak op blz. 38).

Om de ziekten te genezen in de ware beteekenis van het woord, moet men de oorzaken er van aanvallen, het zieke beginsel, dat in het organisme zich bevindt, genezen, grondoorzaak en voortbrenger van allerlei ziektevormen, die de geneeskunde aangewezen heeft onder allerlei soort uitdrukkingen en woorden, die min of meer juist zijn.

Aldus genezen is 't hoogste desideratum (wensch) der geneeskunde het tuto, cito, jecunde, volgens het voorschrift van Celsius.

HOOFDSTUK V.

ONS GEHEIM.

Het gebruik van geneesmiddelen, zooals de homœopathen het tot heden begrepen en toepasten, is in de homœopathie eene groote dwaling, die tot dusver de ontwikkeling dezer geneeskundige leer heeft tegengehouden. Tegenover samengestelde ziekten moet men samengestelde geneesmiddelen stellen, in staat op verschillende organen te werken, op het samenstel van verschijnselen, die een ziekte vormen en zich tegelijkertijd richten tot de oorzaken en gevolgen der ziekte.

Elk aangetast orgaan moet uit het samengesteld geneesmiddel het genezend bestanddeel kunnen kiezen, dat voor hem geschikt is, de bestanddeelen, die niet dienstig zijn zullen verwijderd worden, zonder eenige uitwerking teweeggebracht te hebben. Ingevolge de wet der symphatische aantrekking en volgens het beginsel, dat ongelijken elkander aantrekken en gelijken elkander afstooten, zal elke nuttige of gunstige grondstof haar punt van aanraking of van botsing ontmoeten, en alles wat ongeschikt of overbodig is, zal onvruchtbaar, werkeloos blijven en uitgeworpen worden. Aldus handelende volgt men de onomstootelijke wetten der natuur, die aan de menigte bezielde wezens, de lucht, het water en de aarde mengsels geeft, aan elke plant, elk dier de zorg overlatende, die bestanddeelen tot zich te nemen, die voor hen

geschikt zijn en die moeten medewerken aan de ontwikkeling van hunne bijzondere deugden, vormen, geuren en natuurlijke kleuren.

De eene plant groeit bij voorkeur in vochtigen, een andere in zandachtigen, een derde in ijzerhoudenden, een vierde in kalkachtigen, een vijfde in zwavelbevattenden grond enz. Iedere plant behaalt daaruit al hare schoonheid en hare kracht.

Het grootste geheim onzer behandeling bestaat in de middelen, die wij aanwenden om onoplosbare zelfstandigheden, geheel voor assimilatie geschikt te maken en daardoor enkelvoudige geneesmiddelen te verkrijgen, niettegenstaande hunne samengesteldheid. Dus, wij zeiden het reeds, de natuur alleen bezit die geheime macht, welke aan de stof hare plaats in de rij der wezens aanwijst. De organische scheikunde, de dierlijke of plantaardige opslorping en niet de anorganische scheikunde kan de doode stoffen levend en verschillende zelfstandigheden enkelvoudig maken. De planten zijn hunne geneeskrachtige eigenschappen aan zekere bijzondere toestanden van den grond verschuldigd, van den grond waarin ze verbouwd zijn of van 't klimaat, waarin zij groeien.

In Europa bezit de hennip of cannabis niet de minste geneeskrachtige eigenschap, terwijl dezelfde plant te Bombay een harsachtig bestanddeel bevat, waaraan men de bedarende eigenschap moet toeschrijven, welke ze op het zenuwstelsel in 't algemeen uitoefent en op de

zenuwen der ademhalingsorganen in 't bijzonder, zoo zelfs dat het zeer krachtdadig werkt bij asthma, benauwdheid, stikking, heeschheid en stemloosheid. De arnica der bergen verschilt van die onzer vlakten. De pulsatilla nigricans of anamone der velden, bezit dezelfde geneeskrachtige eigenschappen niet van de pulsatilla nuttaliana of amerikaansche anemone. Hetzelfde heeft plaats met den witten en zwarten nieswortel, de ipecacuanha annulata en striata, de eerste b.v. bevat op 100 deelen 16 deelen emetine, het werkzame beginsel der plant, terwijl de tweede slechts 9 deelen bevat. Dus heeft de eerste meer braakverwekkende eigenschappen dan de ipecacuanha striata.

Met sommige wijnsoorten is het ook zoo gesteld. De wijn van Sint Raphaël, welke aangewend wordt ter genezing van bleekzucht en bloedarmoede is zijne geneeskrachtige eigenschappen verschuldigd aan de belangrijke hoeveelheid ijzer, geput uit den grond, die hem voortbrengt en zijne assimilatie aan de plantaardige opslorping.

Daar de natuur ons aanwijst, hoe wij, door hare machtige hulp, druivensap kunnen verkrijgen, eene belangrijke hoeveelheid geassimileerd ijzer bevattende, waarom zouden wij dan hare onmisbare medewerking niet aannemen. Waarom zouden wij dien onnavolgbaren scheikundige niet helpen, om ons al de andere minerale stoffen in een geheel en al assimileerbaren vorm te verschaffen? Het arsenicum b.v. door het koren, de

phosphorzure kalk door de klimop; het kwik door de melk der dieren, het jodium, het ijzer, de bruinsteen, de aluin, de kiezel, de zwavel door de druiven? De wijngaard alleen is reeds voldoende, om ons al de in de geneeskunde gebruikelijke mineralen in eenen volmaakt oplosbaren en assimileerbaren vorm te verschaffen.

Uitgaande van deze geheel natuurlijke waarnemingen, hebben wij broeikassen voor wijngaarden laten maken. Het sap van deze wijngaarden, bewerkt door jodium, arseniczure potasch, zwavelzuur ijzer enz. dient ons tot bereiding onzer samengestelde geneesmiddelen. De wijngaarden nemen de ijzerbereiding zóó goed op, dat men er de sporen van terug vindt, niet alleen in de bladen, die met roode vlekjes bedekt zijn, maar ook, en zelfs in eene belangrijke hoeveelheid, in het hout, in de druiven en in het sap, dat ze uitscheiden, wanneer ze in het begin der lente gesnoeid worden.

Door den grond ijzerhoudend te maken, kan men de druiven zulk eenen sterken samentrekkenden smaak doen verkrijgen, dat men er geen geheele tros van eten kan, zonder aan de punt der tong een zeer onaangenaam, samentrekkend gevoel waar te nemen. Maar het is niet noodig de planten met zulk eene groote hoeveelheid geneeskundige zelfstandigheden te bedeele, dat ze er door lijden of te gronde gaan; men behoeft het oog niet te hebben op de hoeveelheid maar op de hoedanigheid der geneeskrachtige zelfstandigheden en op de uiterste deelbaarheid hunner atomen. Het druiversap

wordt zelfs niet aangewend, omdat het te veel geneeskrachtige stof bevat. Boven dit sap geven wij de voorkeur aan het vocht, dat ze in overvloed afscheiden in 't begin der lente. Wat de vrucht aangaat, zij dient ons ter bereiding van ijzer, iodium, phosphor- en zwavelhoudenden wijn, die wij als voedend geneesmiddel beschouwen, bestemd om de schade te vergoeden in het organisme, veroorzaakt door de verwoestingen der ziekte en in het geheel niet als zuiver herstellend geneesmiddel.

Deze vele ontdekkingen en waarnemingen, versterkt door eene lange reeks van aanhoudend goede uitkomsten, openen eenen nieuwen horizon, machtig in wonderbare en onverwachte uitkomsten bij de behandeling van ziekten, tot op heden als ongeneselijk beschouwd.

Wie kan de genezende kracht berekenen van een middel aldus verkregen en eene zoo geheimzinnige harmonie?

Is het te verwonderen, dat een geneesmiddel aldus bereid, een magnetische, electriche kracht bezit? Hebben de geleerde Crookes en de eerwaarde P. S. Carbonelli niet het bestaan bewezen van een uitstralende kracht der stof en door besliste proeven hare electriche en magnetische eigenschappen aangetoond?

Om die krachtige werking te bezitten, in staat de levensvochten te wijzigen, moeten de geneesmiddelen in verband staan tot die vochten zelf, niet alleen, wat hunne gelijkenis aangaat, maar ook wat hunne uiterste verdunning betreft. Hahnemann had die dubbele waarheid bemerkt, hem komt de roem toe, de meervoudige feiten der groote

wet van gelijkheid tot een leer vereenigd te hebben; feiten door al de groote geneeskungen van alle tijden waargenomen, maar die er niet toe gekomen waren ze te begrijpen of uit te leggen. Hij deed de duisternis optrekken die de geneeskunde omgaf en zijn genie verhief zich tot een zichtbare hoogte, die onze geheele bewondering verdient. Maar op het tijdstip dat hij zijne denkbeelden uitsprak, waarop zijne leer gegrond is, was men nog onbekend met zekere chemische, biologische en psychologische kundigheden van belangrijk gewicht. Zijn werk was dan ook onvolmaakt, ofschoon verheven zelfs in zijne onvolmaaktheid.

Hahnemann is het, die het vruchtbare veld der ware geneeskundige wetenschap ontdekt heeft, het beloofde land voor de lijdende menschheid; maar voor zijne opvolgers was het weggelegd zijn werk te voltooiën en al de verborgen schatten er van te ontdekken, door toepassingen van de nieuwe ontdekkingen op het vruchtbare en zoo uitgestrekte veld der wetenschap.

Ook wij hebben er ons op toegelegd, om onderzoekingen te doen en proeven te nemen, en deze zijn ons zoo beslist voorgekomen, dat we niet gearzeld hebben ze bekend te maken. Indien onze bescheiden pogingen kunnen medewerken, om eenig nieuw licht over de homœopathische geneeswijze te verspreiden, indien de uitkomst er van moge zijn, de voortplanting en uitbreiding van het gemeenschappelijk werk, zullen wij ons ruimschoots beloond achten voor onze moeite en voor onzen arbeid.

Wat den twijfelaars aangaat, die stelselmatig weigeren geloof te hechten aan de krachtadige werking der nieuwe geneeskunde, wij zeggen hun nogmaals ten slotte: heb ten minste het geduld, om onze middelen te beproeven en ge zult overtuigd worden.

HOOFDSTUK VI.

ONZE SAMENGESTELDE HOMOEOPATISCHE GENEESMIDDELEN.

Onze middelen zijn verdeeld in twee klassen:

1^e *Hoofdmiddelen.*

2^e *Hulpmiddelen.*

§ 1. WAAROM WIJ HOOFSMIDDELEN HEBBEN.

Te weten: 1^e *Het middel tegen de ziekte der lijmpa
middel N°. 1 of lijmphamiddel.*

2^e *Het middel tegen ziekten van het bloed
middel N°. 2 of bloedvaatmiddel.*

Het is algemeen aangenomen, dat alle ziekten voort-
spruiten uit een gebrek of stoornis van de voeding of
van de assimilatie.

Twee vloeistoffen, de lijmpa en het bloed, wisselen
elkander af om ons organisme te onderhouden, te voeden
en er kracht en gezondheid in te verspreiden. Van die
twee voedingsvochten hangt ons welzijn af. Zoolang
lijmpa en bloed volstrekt zuiver zijn, genieten wij eene
volmaakte gezondheid; maar zoodra een dezer vochten

in geenen zuiveren toestand is, wankelt onze gezondheid en voelen we de eerste verschijnselen eener ziekte.

Steunende op deze erkende en onbetwistbare waarheid is het, dat wij twee hoofdmiddelen hebben samengesteld: het eene, het geneesmiddel voor de ziekten van de lijmpa, werkt op het lijmphatische stelsel, op het geheele klierstelsel, op de watervaten, op hunnen bouw, op de lijmpa, en haren bijzonderen loop; het andere, dat we het geneesmiddel van de ziekten des bloeds noemen, oefent zijne werking uit op het bloedvaatstelsel: het hart, de aderen, de slagaderen, de capillaire vaten, op het bloed, zijne samenstelling en loop.

Men zal 't gewicht der geneesmiddelen van de lympha en het bloed beter begrijpen, wanneer men nagaat, dat hetgeen oorspronkelijk het menschelijk ei vormt, een eenvoudig vliesachtig blaasje is, gevuld met lympha, waarin zich na eenige dagen een rood puntje vertoont, dat het begin is van 't hart en 't geheele bloedvaatstelsel.

Bij de samenstelling van het eerste nemen wij het vocht van den wijngaard, verbouwd in een grond, voorzien van iodium, arsenicum, zwavelzuur ijzer, chloorgoud en koolzure kalk (oesterschelpen, en andere tot poeder gemaakte zeeschelpen.) Dat sap wordt onderworpen aan eene gisting met *scrofularia nodosa*, *clematis*, *cistus canadensis*, *sambucus nigra*, *conium maculatum*, *dulcamara*, *thuya occidentalis*, *viola odorata*, *figus vesiculosus*, *juglans nigra*, *hydrastis canadensis*, *eucalyptus* en *hélónias*.

Bij de samenstelling van het tweede hebben wij: pul-

satilla, humanellis virg., millefolium, bryone, aconite, gelseminum, cactus gr., ipeca, kina; dit alles in gisting gebracht met wijngaardsap, dat behandeld is met zwavelzuur ijzer en zwavelzuur manganesium.

Elk geneesheer, tot welk stelsel hij ook behoore, zal erkennen bij de eenvoudige aanschouwing der samenstellende grondstoffen van deze middelen, dat het eerste eene krachtige, uitgebreide en diepe werking zal uitoefenen op 't lymphastelsel, het tweede op 't geheele bloedvaatselsel.

Het lymphamiddel richt zich tot de gebreken van de lymph, het bloedvaatmiddel tot de gebreken van het bloed.

Geen enkel menschelijk wezen kan zich beroemen eene volmaakte gezondheid te genieten; dit is een feit, uitgemaakt door dagelijksche ondervinding. Hieruit besluiten wij, dat niemand lymph, of bloed in volstrekte zuiverheid bezit. Daaruit volgt, dat men onze twee hoofdmiddelen afwisselend moet gebruiken niet alleen om ernstige ziekten te genezen, maar ook om vele kleine gebreken, die voortekens en waarschuwers van aandoeningen, welke in ons broeien, te verjagen; in één woord om onze gezondheid te onderhouden en te bevestigen. Deze gegevens verklaren de reden van bestaan onzer twee groote samenstellingen: 1e het middel tegen de ziekten van de lymph; 2e het middel tegen de ziekten van 't bloed.

ART. I.

**Werkkring van het middel tegen de ziekten van de lympha;
middel n° 1 of lymphamiddel.**

Dit middel werkt op 't geheele klierstelsel, op de lymphaklieren en vaten, op hunnen bouw, op de vorming, de samenstelling en den loop der lympha, hetwelk men kan beschouwen als wit bloed.

Het is een zuiverings- en oplossingsmiddel door het iodium, het goud, *scrofularia nodosa*, *dulcamara*, *thuya occidentalis* en *viola odorata*. Het is een microben-doodend en koortswerend middel door *arsenicum* en *eucalyptus*. Het bewerkt de assimilatie door de koolzure kalk en het silicium. Het kan beschouwd worden als een volmaakt kankerverdrijvend middel door de *eucalyptus*, *hydrastis canadensis*, *conium maculatum*, verbonden met het vocht der planten, die chloorgoud, koolzure kalk en *arsenicum* bevatten. Eindelijk is het een tonicum door *arsenicum* en *hélonias*.

Wij begrijpen maar niet waardoor het een purgans is en toch hebben wij door talrijke ervaringen bevonden, dat het beschouwd moet worden als het uitstekende homöopathisch laxermiddel, stoelgang veroorzakende, zonder buikpijn, zonder diarrhee de verwijdering der uitwerpselen begunstigende op eene zachte manier en geene opvolgende stoelverstoppenge teweegbrengende.

Het is verder nog het beste middel tegen gebreken

van de assimilatie van het verteerde voedsel. Men zegt dikwijls van magere en zwakke menschen: zij eten veel, maar hun voedsel heeft geen nut. Het zijn juist die menschen, die middel n° 1 moeten gebruiken, anders staan zij bloot aan de eene of andere constitutioneele ziekte: scrofulosis, tuberculosis, rachites, kanker, al naar gelang der ziektekiem, die ze in zich ronddragen.

Het is het middel bij uitnemendheid om de gezondheid te onderhouden en te bevestigen. Men kan het met voordeel gebruiken zelfs wanneer men welvarend schijnt te zijn.

Men zou dit geneesmiddel ook kunnen noemen: anti-scrofulosum. En het verdient dien naam wel, indien men door scrofulosus verstaat: die bijzondere neiging van ons organisme om zich te laten overheerschen door ziektekiemen, die wij allen met onze geboorte medebrengen.

Men kan ook zeggen, dat het een bloedzuiverend middel is in dien zin, dat, dewijl het de assimilatie gemakkelijk maakt, het de oorzaken van ophande ziekten verwijdert. Wanneer ons schijnbaar niets mankeert, nemen wij toch dagelijks gedurende eene week, 's avonds bij het naar bed gaan een suikerbolletje n° 1 en de volgende week een bolletje n° 2. En gedurende veertien dagen laten wij het organisme geheel aan zich zelf over. Deze behandeling, die wij een groot aantal lieden hebben aangeraden, verwijdert de duizenden kwalen, welke zonder eigenlijke ziekten te zijn er nochtans de voorloopers van uitmaken. Uit dat oogpunt verdienen onze suikerbolletjes

met de middelen n° 1 en n° 2 wezenlijk, dat men ze gezondheidsbolletjes noemt.

Volgens hetgeen voorafgaat, richt ons middel n° 1, behalve zijne algemeene werking op 't geheele organisme, zich meer in 't bijzonder tot de volgende ziekten: ziekten of stoornissen van de werking der lymphaklieren, hetzij door ontsteking, door verstopping, verharding, overvoeding, in het bijzonder der klieren van den hals, der oksels liezen, borsten, buik als ook bij de stoelverstopping der kinderen.

Dit geneesmiddel heeft eenen uitgestrekten werkkring. Daar er door 't geheele lichaam klieren verspreid liggen en die klieren onderling door lymphavaten met elkander verbonden zijn, is er om zoo te zeggen geen orgaan of ziekte, waarop n° 1 niet eene gezegende werking heeft door het een of ander punt van aanraking. Het werkt evenzeer op het weefsel der klieren en lymphavaten als op de lymphazelve.

Het is in 't bijzonder het geneesmiddel voor zeer jeugdige kinderen. Het geneest dikwijls op zich zelf reeds een aantal ziekten, betiteld met den naam scrofuleus zooals: kliergezwollen aan den hals, verstopping, overvoeding der amandelen, klierachtige oogontstekingen, slechten melkvloed, moeilijke tandwording, hetzij te vroeg of te laat, kinderdiarree, huiduitslagen, krentenbaard, neiging tot troos, voorbeschiktheid tot steenpuisten, abcessen, bloedzweren, vingertopontsteking, negenoog of verspreide ontsteking, huidziekten zooals: acne, eczema, droge of

etterende dauwworm, in welken vorm ook, schurft en roos op 't hoofd. Geen middel kan er bij vergeleken worden om telkens terugkeerende schurft of dauwworm te verdrijven of om de gecompliceerde ziekte te voorkomen voortspruitende uit verplaatsing van oude ziekten zooals b.v. rheumatisme, dauwworm of zenuwziekten door eene storende behandeling naar een inwendig orgaan overgebracht. Het zal met succes aangewend worden in alle gevallen van uitslagkoortsen, zelfs al was de uitslag door gevatte koude naar binnen geslagen in plaats van op de huid uit te komen.

Het is verder nog het hoofdgeneesmiddel voor de langzame en moeielijke herstellingen, datgene, wat het best de herstelling der verzwakte krachten tengevolge van groot vochtverlies zal begunstigen, hetzij tengevolge van te dikwijls herhaalde kraam, hetzij tengevolge van bloedverlies, etterende wonden, overvloedig zweeten, kwaadaardig tuschenpoozende koortsen, diarrheën, te lang zogen, zaadvloed of overvloedig geslachtsgenot, groote lichaamsverzwakking, natuurlijk of zedelijk veroorzaakt door plotselinge ongelukken, of te leur gestelde verwachtingen.

Zwakke of verlies van geheugen, de ziekelijke neiging van de hersenen, die ons het tegendeel doet zeggen van hetgeen wij bedoelen of die ons plotseling den draad onzer denkbeelden doet verliezen, hetzij die hersenstoornissen voortkomen uit te groote werkzaamheid, aanhoudende bezorgdheid, hetzij ze het gevolg zijn van misbruiken of buitensporigheden, van verzwakkende ziekte of van te

hevig verdriet, geneest wonderwel door het gebruik van het middel n° 1 afgewisseld door middel n° 2 en 3.

ART. II.

Werkkring van het middel tegen de ziekten van het bloed ; middel n° 2 of bloedvaatmiddel.

Dit middel werkt op het geheele bloedvaatstelsel; op het hart, de slagaderen, de aderen, de capillaire vaten en op hunne weefsels, alsook op het bloed, zijne vorming, samenstelling en omloop.

Het is de regelaar, de stiller van den bloedsomloop, en als zoodanig een uitmuntend koorts-, opbruising- of ophoopingswerend middel door de aconiti, gelseminum, cactusgr. Het werkt als bloedbereidend door het ijzer en de manganesium, als bloedvloeijing tegengaand of bloedstelpend door het ijzer, pulsatilla, hamamelis, bryone, ipeca en millefolium. Het is ook een antiperiodicum tonicum en koortswerend middel door de kina. Eindelijk is het zuiverend door de zwavel. Alleen door dit korte overzicht begrijpt men onmiddellijk de uitgestrekte en diepe werking, welke dit tweede middel bezit, bijna even groot als het eerste.

Het is het middel van den bloedsomloop, de regelaar der bloedbeweging. Het versnelt of vertraagt er den loop van, veroorzaakt de vermeerdering of vermindering der bloedwarmte; het verwijdt of vernauwt de vaten, het verbetert, versterkt of verlevendigt het bloed. Bij verkorting noemen wij het bloedvaatmiddel.

Behalve zijne gunstige werking op 't geheele organisme richt het zich in 't bijzonder tot de volgende ziekten: absces, albuminurie, arthritis, angivitis, amygdalitis, anaemic, anevrisme, apoplexie, bronchitis, vitium cordis, kanker, carditis, chlorose, cholera, congestie, hoemoptysis, cystitis, epitaxis, febris, morbi hepatis, hematemesis, haematurie, haemorrhagie, haepatitis, haemorrhoides, laryngitis, neuralgiae, ophthalmie, orchitis, otalgitis, otitis, palpatationes, peritonitis, phlebitis, phthisis, pleuritis, pneumonie, pyaemie, ziekten door kouvassing, ongeregelde mensis, hetzij te vroeg of te laat, varices, blaasziekten (cystitis, nephritis, dysurie).

Iedereen moest steeds die twee kostbare geneesmiddelen te zijner beschikking hebben. Bijtjds aangewend, zullen zij op zich zelf reeds de meest ernstige, snelverlopende ziekten genezen, alle soorten ontstekingen, pneumonie, carditis, peritonitis, bronchitis enz. De gevaarlijkste ziekten, die dreigen, ons binnen eenige dagen onze liefste verwanten te ontrukken, worden altijd in hunnen verwoestenden gang gestuit, door het gebruik dezer middelen. De hevigheid, de kwaadaardigheid van heete koortsen, die onveranderlijke en ernstige ziekte aanduiden, zal als door een tooverslag bedaren door het gebruik onzer twee hoofdmiddelen.

Hij, die een verre reis onderneemt, de landverhuizer, de kapitein van een koopvaardijschip, dat geen dokter aan boord heeft, de zendeling, die zijn leven zal wagen in landen, waar hij van alle geneeskundige hulp versto-

met de middelen n° 1 en n° 2 wezenlijk, dat men ze gezondheidsbolletjes noemt.

Volgens hetgeen voorafgaat, richt ons middel n° 1, behalve zijne algemeene werking op 't geheele organisme, zich meer in 't bijzonder tot de volgende ziekten: ziekten of stoornissen van de werking der lymphaklieren, hetzij door ontsteking, door verstopping, verharding, overvoeding, in het bijzonder der klieren van den hals, der oksels liezen, borsten, buik als ook bij de stoelverstopping der kinderen.

Dit geneesmiddel heeft eenen uitgestrekten werkkring. Daar er door 't geheele lichaam klieren verspreid liggen en die klieren onderling door lymphavaten met elkander verbonden zijn, is er om zoo te zeggen geen orgaan of ziekte, waarop n° 1 niet eene gezegende werking heeft door het een of ander punt van aanraking. Het werkt evenzeer op het weefsel der klieren en lymphavaten als op de lympha zelve.

Het is in 't bijzonder het geneesmiddel voor zeer jeugdige kinderen. Het geneest dikwijls op zich zelf reeds een aantal ziekten, betiteld met den naam scrofulous zooals: kliergezwellen aan den hals, verstopping, overvoeding der amandelen, klierachtige oogontstekingen, slechten melkvloed, moeilijke tandwording, hetzij te vroeg of te laat, kinderdiarree, huiduitslagen, krentenbaard, neiging tot roos, voorbeschiktheid tot steenpuisten, abscessen, bloedzweren, vingertopontsteking, negenoog of verspreide ontsteking, huidziekten zooals: acne, eczema, droge of

etterende dauwworm, in welken vorm ook, schurft en roos op 't hoofd. Geen middel kan er bij vergeleken worden om telkens terugkeerende schurft of dauwworm te verdrijven of om de gecompliceerde ziekte te voorkomen voortspruitende uit verplaatsing van oude ziekten zooals b.v. rheumatisme, dauwworm of zenuwziekten door eene storende behandeling naar een inwendig orgaan overgebracht. Het zal met succes aangewend worden in alle gevallen van uitslagkoortsen, zelfs al was de uitslag door gevatte koude naar binnen geslagen in plaats van op de huid uit te komen.

Het is verder nog het hoofdgeneesmiddel voor de langzame en moeielijke herstellingen, datgene, wat het best de herstelling der verzwakte krachten tengevolge van groot vochtverlies zal begunstigen, hetzij tengevolge van te dikwijls herhaalde kraam, hetzij tengevolge van bloedverlies, etterende wonden, overvloedig zweeten, kwaadaardig tuschenpoozende koortsen, diarrheën, te lang zogen, zaadvloed of overvloedig geslachtsgenot, groote lichaamsverzwakking, natuurlijk of zedelijk veroorzaakt door plotselinge ongelukken, of te leur gestelde verwachtingen.

Zwakke of verlies van geheugen, de ziekelijke neiging van de hersenen, die ons het tegendeel doet zeggen van hetgeen wij bedoelen of die ons plotseling den draad onzer denkbeelden doet verliezen, hetzij die hersenstoornissen voortkomen uit te groote werkzaamheid, aanhoudende bezorgdheid, hetzij ze het gevolg zijn van misbruiken of buitensporigheden, van verzwakkende ziekte of van te

hevig verdriet, geneest wonderwel door het gebruik van het middel n° 1 afgewisseld door middel n° 2 en 3.

ART. II.

**Werkkring van het middel tegen de ziekten van het bloed;
middel n° 2 of bloedvaatmiddel.**

Dit middel werkt op het geheele bloedvaatstelsel; op het hart, de slagaderen, de aderen, de capillaire vaten en op hunne weefsels, alsook op het bloed, zijne vorming, samenstelling en omloop.

Het is de regelaar, de stiller van den bloedsomloop, en als zoodanig een uitmuntend koorts-, opbruising- of ophoopingswerend middel door de aconiti, gelseminum, cactusgr. Het werkt als bloedbereidend door het ijzer en de manganesium, als bloedvloeijing tegengaand of bloedstelpend door het ijzer, pulsatilla, hamamelis, bryone, ipeca en millefolium. Het is ook een antiperiodicum tonicum en koortswerend middel door de kina. Eindelijk is het zuiverend door de zwavel. Alleen door dit korte overzicht begrijpt men onmiddellijk de uitgestrekte en diepe werking, welke dit tweede middel bezit, bijna even groot als het eerste.

Het is het middel van den bloedsomloop, de regelaar der bloedbeweging. Het versnelt of vertraagt er den loop van, veroorzaakt de vermeerdering of vermindering der bloedwarmte; het verwijdt of vernauwt de vaten, het verbetert, versterkt of verlevendigt het bloed. Bij verkorting noemen wij het bloedvaatmiddel.

Behalve zijne gunstige werking op 't geheele organisme richt het zich in 't bijzonder tot de volgende ziekten: absces, albuminurie, arthritis, angivitis, amygdalitis, anaemic, aneurisme, apoplexie, bronchitis, vitium cordis, kanker, carditis, chlorose, cholera, congestie, hoemoptysis, cystitis, epitaxis, febris, morbi hepatis, haematemesis, haematurie, haemorrhagie, haepatitis, haemorrhoides, laryngitis, neuralgiae, ophthalmie, orchitis, otalgitis, otitis, palpatationes, peritonitis, phlebitis, phthisis, pleuritis, pneumonie, pyaemie, ziekten door kouvassing, ongeregelde mensis, hetzij te vroeg of te laat, varices, blaasziekten (cystitis, nephritis, dysurie).

Iedereen moest steeds die twee kostbare geneesmiddelen te zijner beschikking hebben. Bijtjds aangewend, zullen zij op zich zelf reeds de meest ernstige, snelverlopende ziekten genezen, alle soorten ontstekingen, pneumonie, carditis, peritonitis, bronchitis enz. De gevaarlijkste ziekten, die dreigen, ons binnen eenige dagen onze liefste verwanten te ontrukken, worden altijd in hunnen verwoestenden gang gestuit, door het gebruik dezer middelen. De hevigheid, de kwaadaardigheid van heete koortsen, die onveranderlijke en ernstige ziekte aanduiden, zal als door een tooverslag bedaren door het gebruik onzer twee hoofdmiddelen.

Hij, die een verre reis onderneemt, de landverhuizer, de kapitein van een koopvaardijschip, dat geen dokter aan boord heeft, de zendeling, die zijn leven zal wagen in landen, waar hij van alle geneeskundige hulp versto-

ken is, de vaders en moeders van huisgezinnen, de hoofden van godsdienstige broederschappen, bestuurders van kostscholen, enz. moesten altijd die twee hoofdmiddelen te hunner beschikking hebben, die zij gerust tachtig van de honderd maal met volkomen succes en altijd zonder gevaar kunnen toedienen, in afwachting van de komst des geneesheers.

§ II. WAAROM WIJ HULPMIDDELEN HEBBEN.

Zekere geneesmiddelen hebben eene bijzondere neiging voor zekere organen of voor eene bepaalde groep organen, of sommige weefsels van ons organisme. Daarom hebben wij geneesmiddelen samengesteld, welke zich tot die organen of dien groep van organen en weefsels richten. Er bestaat een groot voordeel in ze afwisselend met onze hoofdmiddelen te gebruiken.

De hulpmiddelen zullen de hoofdmiddelen richten en bevestigen op de organen, door in deze de geneigdheid tot genezing te vermeerderen. Het zieke orgaan is op zich zelve reeds uiterst gevoelig; die gevoeligheid wordt nog verhoogd door de hulpmiddelen, die aldus echte geleiders worden en van onbetwistbaar nut zijn om de geheele werking der hoofdmiddelen te bevorderen.

Wij hebben de volgende zestien hulpmiddelen:

tegen de ziekten der zenuwen.....	middel no.	3.
„ „ „ „ beenderen.....	„ no.	4.
„ „ „ „ spieren.....	„ no.	5.
„ „ „ „ weivliezen.....	„ no.	6.

tegen de ziekten der	slijmvliezen.....	middel no.	7.
„ „ „ „	huid	„ no.	8.
„ „ „ „	maag.....	„ no.	9.
„ „ „ „	longen.....	„ no.	10.
„ „ „ „	speekselklieren.....	„ no.	11.
„ „ „ „	baarmoeder.....	„ no.	12.
„ „ „ „	borsten.....	„ no.	13.
„ „ „ „	nieren en blaas.....	„ no.	14.
„ „ „ „	van 't vetweefsel.....	„ no.	15.
„ „ „ „	haren.....	„ no.	16.
„ „ „ „	oogen.....	„ no.	17.
„ „ „ „	ooren.....	„ no.	18.

ART. III.

Werkkring van het geneesmiddel tegen de ziekten van het zenuwstelsel of van No. 3.

Het is het middel tegen de voornaamste ontaarding van het zenuwstelsel, het antinerveuse middel bij uitnemendheid, herstellende binnen de grenzen van het mogelijke, de diepe stoornissen, die in dat stelsel plaats grijpen, hetzij hunne oorzaak van zuiver zedelijken aard is, zooals aanhoudenden en diepen kommer, hetzij de oorzaak gelegen is in overmaat van geslachtsgenot.

Het is het geneesmiddel tegen de hersenverzwakking, verlies van geheugen of innerlijke kracht. Het is het tonicum van het zenuwstelsel, de vorme en bedaarder der zenuwen.

De zenuwen, evenals alle andere organen, zijn gevormd uit de lympha en het bloed door den invloed eener

scheppende kracht. De middelen n° 1 en n° 2 werken dientengevolge op de zenuwen, maar tengevolge van zekere voorkeur, eigen aan zekere geneeskrachtige zelfstandigheden voor het zenuwstelsel, kan men aan die stoffen een geneesmiddel verbinden, dat zich meer rechtstreeks tot dit stelsel richt. Dit hebben wij verkregen door ons middel n° 3.

Gemeenschappelijk aangewend met de beide hoofdmiddelen is 't middel n° 3 in 't bijzonder genezend voor de zenuwziekten: epilepsie, paralysie, hysterie, chorea, tetanus, paraplegie, spermatorrhoea of zaadvloed, onvermogen ten gevolge van overmatig geslachtsgenot, nevralgie, ataxia locomotrice en andere ziekten of stoornissen der zenuwen, hersenzwakte, hyponchondrie, stoornissen in het bewustzijn.

ART. IV.

Werkkring van het middel tegen ziekten van het beenstelsel of van middel No. 4.

Door het chloorgoud, het silicium, het phosphorus en de vloeibare kwik is dit het middel tegen alle beenaandoeningen; exostose, osteosarcoma, ulcerationes, caries vooral van de neus- en gehemeltebeenderen. Het is uitmuntend voor de ontstoken tanden vergezeld van absces, tandfistels, ontsteking der kaakbeenderen. Uitmuntend ook voor losstaande tanden, met of zonder bloedend tandvleesch veroorzaakt door syphilis of misbruik van kwik. Het geneest ook de aandoeningen der kraakbeenderen, van het beenvlies en van het beenmerg, even goed als de

ziekten der beenderen zelf. Het is het middel bij uitnemendheid tegen syphilis. Antisyphiliticum zonder wederga, is het het voornaamste middel der secundaire en tertiaire syphilis: de chankers, liesbuilen, uitwassen, roseola, vlekken, uitvallen der haren, nagels en tanden tengevolge van syphilis, de syphilitische zweren, die vooral het slijmvlies, vooral dat van mond en huid aandoen.

Het is duidelijk, dat men de kuur der syphilis zal volmaken door middel n° 1 en n° 2 te gebruiken, die de syphilitische smetstof zullen verwijderen door middel van het speeksel, de huiduitwaseming, de pis, de darmontlastingen en al de natuurlijke afvoerwegen, nadat het middel n° 4 zijne onzijdigmakende werking op het syphilitische gift zal uitgeoefend hebben.

ART. V.

Werkkring van het middel tegen de ziekten van de spieren en gewrichten of van middel n° 5.

Door *arnica montana* is dit het middel der spieren. Het bezit eene bewonderenswaardige kracht tegen hevige kneuzingen, vallen, verrekkingen, slagen, scheuren, inwendige beleedigingen tengevolge van spoorwegongelukken. Het geneest onmiddellijk de pijnen van spieren en pezen, die men gevoelt na te lange en te hevige lichaams-oefeningen, zooals zulks zich veelvuldig voordoet na wedstrijden in het zwemmen, hardloopen, water- of paardensport of na geforceerde marschen of beklimming der bergen.

Door verschillende geneesmiddelen, bijzonder werkzaam op sijnoviaalvliezen, peesvliezen en zezen en wel door bryone, pulsatilla, rhus tox, colocynthides, die zoo wonderbaar op de heupen werken en door de arnica, die eene geheel eigenaardige werking op de spieren heeft, is dit het hoofdmiddel bij de jicht en rheumatisme der spieren en gewrichten.

Bij de behandeling der myalgie, pleurodynia, scheeven hals, atrophia musculorum kan men er gebruik van maken met de zekerheid van een volkomen succes.

ART. VI.

Werkkring van het middel tegen ziekten der weivliezen of van middel n° 6.

Men weet, dat de apis mellifica, de bryone en het kwik in het bijzonder de weivliezen aandoen. Ook geneest middel n° 6 pleuritis, pneumonie, peritonites, bronchitis, cardites evengoed als n° 1 en n° 2, die evenzeer met niet minder zekerheid de ontstekingen der weivliezen zullen genezen. Het kan met voordeel aangewend worden bij reumatiek en heupjicht.

ART. VII.

Werkkring van het middel tegen ziekten der slijmvliezen of van middel n°. 7.

Van bijna dezelfde samenstelling als het vorige, is de geneigdheid van dit samengestelde middel, voor de slijmvliezen grooter dan elk van zijne samenstellende grond-

stoffen. Het bezit deze eigenaardigheid, dat het niet alleen werkt op den ontstekingsstoestand der slijmvliezen of op de snelverloopende toestanden, maar dat het door het plumbum en de aluminium, die in zijne samenstelling voorkomen, eene besliste werking uitoefent op de luiheid en de verlamming der slijmvliezen en op hunnen staat van droogheid. Het zal vooral genezen de verouderde stoelverstopping bij oude lieden en zal eene gelukkige wijziging brengen in den bijzonderen toestand van droogheid van mond, keel en darmen, die men aantreft bij zekere soort zwakte der slijmvliezen, een toestand die de eerste oorzaak is van moeielijke spijsvertering, van gebrek aan eetlust en van hardnekkige stoelverstoppingen, met harden en kegelvormigen stoelgang.

Middel n°. 7 is een uitmuntend geneesmiddel voor het asthma, de droge verkoudheid van den neus, dauwworm of uitslag der luchtwegen, die over het algemeen eenen aanhoudenden en drogen hoest veroorzaken.

ART. VIII.

Werkkring van het middel tegen huidziekten of van middel n°. 8.

Dit middel is belangrijk door zijne buitengewone samenstelling. Het werkt genezend voor alle huidziekten, droge en natte huiduitslagen, roos enz., hetzij men het alleen of afwisselend met de beide hoofdmiddelen aanwendt.

De volmaakte verbinding van dit middel sluit echter geenszins het gebruik uit van middelen meer bijzonder

voor de huidziekten met bijzondere karakters of verschijnselen. Bijv. sommige lieden kunnen geene oesters eten, zonder over het geheele lichaam eene onuitstaانبare jeukte te krijgen. Voor dit geval schrijven wij een middel voor, waarin wij een geneesmiddel mengen, dat correspondeert op die buitengewone gevoeligheid der huid. Nochtans ons middel n°. 8, vereenigd met de beide hoofdmiddelen, is 90 van de 100 keer voldoende om de huidziekten te genezen. In gevallen, die aan de behandeling weerstand bieden, kan men er een bijzonder middel aan toevoegen, of een van beide achterwege laten, waarin de kenmerkende teekenen zich niet voordoen bij het te behandelen geval. Het is ook zoo gesteld met de andere ziektesoorten, die een groot aantal verschijnselen kunnen teweegbrengen, zooals bij de zenuwziekten en meer bijzonder de chorea, de hysterie, de nymphomanie, de hypochondrie, die zich met zulke vreemde en wanhopige teekenen kunnen voordoen, dat men zeggen kan, dat er geen twee gevallen zijn, die in alle opzichten met elkander overeenkomen.

ART. IX.

Verklaring van het middel tegen ziekten van de maag en het spijsverteringskanaal of van middel n°. 9.

Wij verstaan door spijsverteringskanaal al de organen, die medewerken tot die vertering, den slokdarm, de maag, de darmen, de lever enz.

Ons middel werkt even krachtig op de lever, milt,

alvleeschklier en klieren van het darmscheil als op het eigenlijk gezegde spijsverteringskanaal.

Het is het middel voor alle personen, die eene zittende levenswijze hebben en waarbij de geest altijd ten koste van het lichaam werkzaam is, in een woord voor menschen van zaken.

Nux en bryone met chelidonium, lycopodium en kwik zijn de voornaamste grondstoffen van de reeks geneesmiddelen, waaruit dit zeer samengestelde middel bestaat.

Het is zeer dienstig bij dyspepsie, flatulentie, gas pyrosis, stoelverstopping, vooral wanneer die aandoeningen veroorzaakt worden door gebrek aan lichaamsbeweging. De sterke drinker of eter, de hardnekkige rookers zullen lafenis vinden bij dit middel en wanneer zij zich wat matigen met eten, drinken en rooken, zullen zij hunne onaangename aandoeningen, zwakte in het hoofd slapeloosheid, maaghoest, pyrosis, zenuwprikkelbaarheid, windzucht, drukking en zwaarte van de maag na den maaltijd, de eene na de andere langzamerhand zien verdwijnen.

Telkens wanneer men genoodzaakt is aan eenen overvloedigen maaltijd, vergezeld met veel wijn, deel te nemen, zal men goed doen, ten einde eene slechte spijsvertering te voorkomen elk uur een bolletje van ons n°. 9 te nemen en dat wel den voorafgaanden avond of morgen. De werkzaamheden der spijsvertering zullen aldus voorbereid worden om zonder stoornis eene kleine afwijking te ondergaan in den leefregel in spijzen of

dranken. Wij schrijven aan de helonias, dat het tonicum is der digestie verrichtingen, die voorbehoedende uitwerking toe van eene ongesteldheid of stoornis, die meestal het gevolg is van overdaad aan tafel. Dit middel werkt krachtig op lever en gal door chelidonium, lycopodium en bryone. Het geneest de geelzucht, leverontsteking, onwerkzaamheid der lever en galsteen. Het kan beschouwd worden als een gal- en slijmverdrijver. Het is vooral aangewezen wanneer de ontlastingen geel, witachtig of kleverig zijn tengevolge van gebrek van galafscheiding.

ART. X.

Werkkring van het geneesmiddel tegen ziekten van de luchtpijpen en longen of middel n°. 10.

Bij de aandoeningen van de luchtwegen, vooral bij de snelverlopende, moet men onmiddellijk bij het ontstaan en beter nog als voorbehoedmiddel zijne toevlucht nemen tot de afwisseling der beide hoofdmiddelen, maar dat neemt niet weg, dat men met veel nut gebruik kan maken van n°. 10 tegelijk met n°. 1 en n°. 2.

Wanneer men gebruik maakt van de middelen 1, 2 en 10 in gevallen van verkoudheid of bronchitis, kan men in weinige dagen de ergste en verraderlijkste verkoudheden en de hevigste ontsteking der luchtwegen genezen.

Het middel n°. 10 wordt voornamelijk aangewend bij de volgende ziekten: fluimlozing, bronchitis, griep, influenza, pneumonie, heeschheid, pleuritis, asthma, hoest,

kinkhoest. Het vervangt alle soorten pillen en pastilles met teer en andere middelen van die soort, die men in de nieuwsbladen vindt aangekondigd als genezende de aandoeningen der luchtwegen. Het is waar, dat de pillen en pastillen met teer den hoest doen bedaren dank zij de morphine, cocaïne, of andere groote vergiften, maar genezen doen ze de verkoudheid niet.

De bryone is het beste geneesmiddel tegen hetgeen men gewoonlijk noemt „een borstverkoudheid” d.w.z. wanneer eene hersenverkoudheid, na twee of drie dagen op de slijmvliesen van neus en keel gebroeid te hebben, is overgegaan op de luchtwegen of op de longen. Het is ook de bryone, die tot grondslag dient voor ons tiende samengestelde middel. Bij de slepende bronchitis met hoest en vergezeld van een weinig grijsachtig slijm is dit middel, iederen morgen toegediend, van eene wezenlijk opvallende kracht.

ART. XI.

Werkkring van het middel tegen ziekten der speekselklieren of van middel n° II.

Dit middel is bijzonder samengesteld, ter bestrijding van de ontsteking, prikkeling en ontaarding der speekselklieren, oorzaken van eenen onnatuurlijken speekselvloed, zooals bij gevallen van kanker in den mond, of van te weinig speekselafscheiding en als dan oorzaak van stoelverstopping, onverteerbaarheid met dorst, droogte van mond en tong. Het geneest voorbeeldig de mondont-

steking, zelfs door kwik veroorzaakt, de spruw, speekselklierontsteking, in 't bijzonder die bij de kinderen veroorzaakt wordt door het tanden krijgen, oorklierontsteking, bederf van den smaak. Het zal eene groote hulp zijn ter bestrijding van moeielijke spijsvertering, stoelverstopping, hevigen dorst, droogte van mond en keel, slechten adem, zoowel als van de zweren van mond en tong. Het acid. fluoricum en de kwik vormen de grondstoffen van dit middel.

ART. XII.

Werkkring van het middel tegen ziekten van de baarmoeder en hare aanhangselen of van middel n° 12.

Dit middel is zeer samengesteld; pulsatilla, actea, racemosa, belladonna, crocus en secale cornutum zijn, na voorafgegane gisting vereenigd met geneesmiddelen uit het dierenrijk, zooals sepia en andere uit het delfstoffenrijk, zooals platina. Deze samenstelling zelf bewijst, dat de werkring van dit middel zeer uitgestrekt is. Ook kan men zeggen, dat er geene slepende of snelverloopende ziekte van de vrouwelijke geslachtsdeelen voorkomt, waarop dit middel niet eene sterk genezende werking heeft. Dikwijls zal het op zich zelve een aantal stoornissen, lijden of onregelmatigheden van de geslachtsdeelen genezen, zoowel bij het jonge meisje als bij de vrouw op leeftijd. Het werkt met zekerheid in al de gevallen, waar zich stoornissen voordoen bij de menses, hetzij ze te vroeg of te laat zijn, te sterk, te zwak of opgeheven.

De buikpijnen, de hoofd- en lende pijnen, de witte vloed, krampen en andere verschijnselen, die meestal de menschen voorafgaan, vergezellen of volgen, zullen altijd volkomen bestreden worden door ons middel n° 12.

De zenuwsteken tusschen de ribben, in den rug of de lendenen, waarover de vrouwen, vooral tijdens de regels, klagen, zullen verdwijnen, dank zij de *actea racemosa*, die in dit middel voorkomt. Zeer dikwijls komen ons dames raadplegen, omdat zij vreezen een kankergezwell in de borst te hebben. In werkelijkheid, doen zich over 't algemeen in de onder de borst gelegen tusschenribspijeren en wel meestal rechts, die zenuwpijnen voor.

Laten die dames gerust zijn, zoolang zij in de borst niet een min of meer hard gezwell hebben zitten, over 't algemeen onregelmatig, met intrekking van den tepel en stekende pijnen, die de voornaamste verschijnselen van het kankergezwell zijn.

ART. XIII.

Werkkring van het middel tegen ziekten der borstklier of van het middel n° 13.

Door zijne bijzondere werking op de borstklier bevordert en bereidt dit middel eene goede melkafscheiding, indien de jeugdige moeder zorg heeft gedragen het met volharding gedurende de zwangerschap te gebruiken.

Het bezit bovendien nog de bijzondere eigenschap, die niet zonder voordeel is bij zekere magere jonge vrouwen, de borsten te ontwikkelen en aan de borst

vastheid te geven. Het vleesch wordt veerkrachtig door het gebruik van middel n° 13. Men verbindt de behandeling met n° 12 op grond van de nauwe betrekking, die er bestaat tusschen de geslachtsorganen van de vrouw en hare borsten. Het geneesmiddel is zoowel goed voor de prikkeling als voor de uittering van de borstklier en dientengevolge genezend voor de ziekelijke, te groote of slechte zog-afscheiding die borstklierontsteking of borstklier-absces veroorzaakt. Dit middel werkt evenzeer tegen de onnatuurlijke ontwikkeling van de borsten, overvoeding der borstklieren en andere niet kwaadaardige gezwellen der borst als tegen te groote nietigheid der gedaanten of te groote slapte van het vleesch, hetwelk slappe borsten veroorzaakt.

Vele dames zouden soms gelooven, dat dit het middel is, hetwelk zij moeten nemen, wanneer zij aangedaan zijn met een kwaadaardig gezwel van de borst. Zij vergissen zich deerlijk. Het specificum tegen kanker bestaat niet. Evenals voor constitutioneele ziekten: scrofulosis, phthisis, rachitis, arthritis, syphilis, moet men de hoofdmiddelen n° 1 en n° 2 langen tijd gebruiken. Het middel n° 13 heeft slechts eene zeer bepaalde werking, daar het op de borstklier en op de okselklieren werkt, genoeg om de borstklier-streek te verdedigen tegen het indringen van het kankerachtige nieuwe weefsel, maar geenszins om het te genezen als de kanker reeds het weefsel der borstklier overmeesterd heeft. Het zal dus nooit oplossen het kwaadaardig gezwel, scirrus, hersenverzwering, vleeschgezwel, zelfs niet het

vezelgezwel, maar het zal zeer werkzaam zijn tegen de goedaardige gezwellen van de borst, verhardingen, borstklierontsteking, overvoedingen en andere gevallen in den regel zich voordoende voor het tijdperk der kentering bij den menses d.w.z. voor het 45^{tigste} jaar. Al de gezwellen, die zich in de borst voordoen vóór dien leeftijd, vooral tusschen de 20 en 40 jaar kunnen wij, op eenige uitzonderingen na, beschouwen als pijnlooze gezwellen, die binnen het bereik van ons middel n° 13 vallen. Intusschen zal dit middel de stekende pijnen van het kankergezwel doen verdwijnen, de verharde borst zal week worden, de okselklieren zullen in omvang verminderen. Het zal eene bepaalde werking hebben tegen de prikkeling, en zal zeer dikwijls, indien het bijtijds wordt aangewend, de kankerachtige ontaarding stuiten. *Agnus cactus*, *hydrastis canadensis*, *conium maculatum*, *phytolacca*, *puls.*, *bell.*, met het sap van planten, die bewerkt zijn met iodium, zijn de voornaamste grondstoffen, die de samenstelling van dit middel vormen, dat zoo hoogst nuttig voor vrouwen is.

Uitwendig gebruikt men het in zalf.

ART. XIV.

Werkkring van het middel tegen ziekten van de nieren, blaas en overige piswegen of van middel n° 14.

Voor de samenstelling van dit middel, hebben wij *terebinthinæ*, *cantharides*, *canabis ind.*, *copaiva*, *uva ursi*, *acid phosphoricum*, *clematis*, *arenaria* en *sarza* of *salsaparilla* en *scilla maritima*. Het strekt zijne werking uit

over alle ziekten van het geslachts- en pisstelsel. Het doet in het bijzonder de nieren en pisleiders aan door acid phosphoricum en terebinthinæ, de pisbuis door canabis ind., en copaiva, de pisblaas door uva ursi en arenaria, specificum voor de blaascatarre. De pis zelve en het zaadvocht worden gunstig bewerkt door acid phosphoricum en cantharides. Het zal dus zeer nuttig zijn bij zaadvloed, zenuwpijnen der ballen, druiper of ontsteking der pisbuis. Bij het graveel is het bijzonder werkzaam door sarza en arenaria. Het werkt ook genezend bij diabetes door seilla en acid phosphoricum. Door clematis werkt het bijzonder op de verharding der ballen en pisbuisvernauwingen, veroorzaakt door allerlei soorten van bijtende inspuitingen, waarvan men zulk een groot misbruik maakt. Men geeft aan de jonge lieden samentrekkende of bijtende vloeistoffen, onder voorwendsel binnen 24 uren de drui pers te genezen. Maar, in plaats van goed te genezen, geneest men slecht. De genezing is schijnbaar, zij bestaat niet in het onderdrukken der venerische uitvloeiing, maar in het onschadelijk maken en verwijderen van het blennorrhagische of syphilitische vergift. Wat gebeurt er dan ook dikwijls? Dat zulk een jong mensch, schijnbaar genezen door een gediensig geneesheer, binnen weinige dagen, dikwerf eenige maanden later de klieren der lies in ontsteking ziet overgaan onder den invloed van de smetstof, die er in is teruggedreven.

Met ons inwendig middel geneest men de hardnekkigste drui pers op eene grondige wijze en zonder vernauwingen,

liesbuilen of andere ernstige ongesteldheden te voorschijn te roepen. Uitwendig gebruikt men het met groot voordeel als inspuiting. Het vervangt al de samentrekkende en bijtende inspuitingen en veroorzaakt nooit vernauwing van den pisweg.

ART. XV.

Werkkring van het middel tegen ziekten van het vetweefsel of van middel n° 15.

Afgewisseld met de middelen n° 1 en n° 2 is dit het waarlijk genezende middel voor de vetzucht. Het phosphorus en de koolzure kalk maken er de grondstoffen van uit. Daar het lymphamiddel werkt door de silicia als gelijkmaker en het bloedvaatmiddel als regelaar van den bloedsomloop, bezit men met de twee hoofdmiddelen en het middel n° 15 de grondigste behandeling, die men met mogelijkheid kan bedenken (bij den tegenwoordigen staat der geneeskundige wetenschap) tegen de vetzucht en al de stoornissen, die er uit voortvloeien of haar veroorzaken. Als ondersteunende behandeling zal mengebruik maken van massage, hydrotherapie en het régime van Oertel.

ART. XVI.

Werkkring van het middel tegen de ziekten der haren of van middel n° 16.

Bij de samenstelling van dit middel treffen wij voornamelijk aan: *arnica montana*, *bardana* of kliswortel, *saponaria*, *acid fluoricum* verbonden met plantensap behandeld met phosphor en koolzure kalk.

Dit middel werkt niet alleen tegen het uitvallen der haren van het hoofd, maar tegen al de stoornissen van 't haarstelsel; tegen den onnatuurlijken of laten groei van den baard en verarming der haarbolletjes. Het vreemdst is, dat dit middel het bovenmatig zweeten in den oksel, de lies en op het hoofd tegengaat. Dit genezend effect is het zeker verschuldigd aan het acidum fluoricum, dat in de samenstelling van dit zeer buitengewone middel voorkomt. Men kan het uitwendig aanwenden met vaseline of amandelolie of een ander voermiddel.

Aldus verkrijgt men een zalf of liniment, dat verre de voorkeur verdient boven al de tincturen met kina, rhum en andere tonica of astringentia, die wel tijdelijk het uitvallen der haren tegengaan, maar de oorzaken niet wegnemen.

Wij houden het uitvallen der haren als gevolg van eene te groote onthouding van phosphaten en minerale stoffen aan het lichaam, veroorzaakt door overmatig geslachts-genot, verzwakkende ziekten, groot vochtverlies of verlies van krachten hoe dan ook.

ART. XVII.

Werkkring van het middel tegen ziekten der oogen of van middel n° 17.

Belladonna, puls, euphrasia, spigelia, rhus, maken het plantaardige gedeelte van dit middel uit. Merc. Iod. ars. sulphur het minerale gedeelte. Dit middel geneest alle snel of langzaamverlopende ziekten van de oogen.

Men kan het met voordeel afwisselen met de beide hoofdmiddelen. Dit specificum kan aangewend worden in pomaden, compressen en oogwater.

ART. XVIII.

**Werkkring van het middel tegen ziekten van de
ooren of middel n° 18.**

Puls. is het voornaamste plantenbeginsel der samenstelling van dit middel, evenals merc. het voornaamste minerale bestanddeel er van is. Het geneest bijna alle acute en chronische aandoeningen van het oor: deotitis, de oorvloed, de afwijkingen van het gehoor enz. Men kan het plaatselijk aanwenden als inspuiting en als pomade.

HOOFDSTUK VII.

ONZE MIDDELEN ZIJN GEENE GEHEIME
MIDDELEN.

Zooals men uit al het voorgaande heeft kunnen bemerken, maken wij geen geheim van geneeskrachtige zelfstandigheden, die in de samenstellingen onzer middelen voorkomen. Indien wij de wijze van samenstellen niet uitleggen, de giften, de verschillende wijzen van gisten, bereidingen, waarvoor men een stelselmatig ingericht laboratorium noodig heeft, doen wij dit in het belang van de zieken zelf, even goed als ter vermijding van onnauwkeurigen namaak en bedriegelijke mededinging.

Veronderstel overigens, dat wij de volledige formules

gaven, dan nog zou het onmogelijk zijn onze geneesmiddelen goed te bereiden. Men moet gedurende 2 jaar, voorbereidende werkzaamheden doen ondergaan aan den grond, dien men ijzer-, iodium-, zwavelhoudend enz. wil maken. Vervolgens is er eene bijzondere behandeling noodig om het plantensap te verzamelen op een geschikt oogenblik, om het op eene geschikte plaats te bewaren enz. Indien wij de namen opgaven van de geneesmiddelen, die wij gebruiken, is het om te voldoen aan de juiste en volkomen gerechtvaardigde nieuwsgierigheid van den zieke en van den geneesheer, daar zij het recht hebben te weten, de eerste wat hij neemt, de tweede, wat hij voorschrijft. Vooral de homœopathische geneesheer zal hierdoor wel kunnen nagaan, de werking onzer geneesmiddelen. Zijne waardigheid, zijne eigenliefde zullen voldaan zijn en zijne beroepsverantwoordelijkheid zal gedekt zijn. Hij zal onze geneesmiddelen kunnen beschouwen als deel uitmakende van de apotheek van homœopathische geneesmiddelen en ze, hetzij daarmede, hetzij alleen kunnen voorschrijven.

HOOFDSTUK VIII.

OVER DE AFWISSELING ONZER MIDDELEN.

Men kan onze middelen even zoo goed onderling als met eenvoudige homœopathische middelen afwisselen.

Bijv. bij een geval van kwaadaardig gezwel der borst, hetwelk reeds prikkeling heeft veroorzaakt en eenen ont-

stekingstoestand in de okselklieren, openen wij in den regel de behandeling met belladonna gedurende 2 à 3 dagen om de ontsteking der okselklieren tegen te gaan. Tegen de schietende pijnen van het kankergezwell schrijven wij *conium maculatum* voor, dat die pijnen zeer snel doet verdwijnen

Wij bedienen ons ook van de eenvoudige homœopathische geneesmiddelen om sterk karakteristieke verschijnselen te bestrijden, waartegen hunne bijna altijd zekere krachtige werking ons door de ondervinding is gebleken.

Wij hebben voor ons persoonlijk gebruik en dat onzer familie een kistje met 60 buisjes, die 5 van elk der hoofdmiddelen en 1 van elk onzer zestien organische middelen bevatten. De 34 andere buisjes bevatten de groote samengestelde middelen, *aconit*, *belladonna*, *bryone* en andere middelen bijzonder werkzaam tegen goed omschreven verschijnselen. Aldus, bijv. geven wij de voorkeur aan de toediening van *lachesis* alleen bij gevallen van lijden door ouderdom, en de *arnica* in geval van vallen of toevallen, die inwendige kneuzingen veroorzaakt hebben.

Telkens wanneer een klinisch geval goed omschreven is en wij een enkelvoudig middel hebben dat er nauwkeurig op werkt, d.w.z. dat dit het *simillimum* is, geven wij het meestal alleen. Daarentegen, in al de gevallen, waar de ondervinding ons geleerd heeft, dat het enkelvoudig middel slechts onvolmaakt werkt d.w.z. in het

geval, waar dit het simillimum niet is, hetgeen plaats vindt bij alle chronische, verborgen ziekten, zonder scherp, sterk afgebakende verschijnselen, geven wij de voorkeur aan onze samengestelde middelen, die veel meer zekerheid geven al de verschijnselen te omvatten en zich te richten èn tot de oorzaken èn tot de uitwerkselen der ziekten.

Het is dus verre van ons, de enkelvoudige homœopathische middelen te verbannen, die als hulpmiddelen bij onze behandeling dikwijls van onbetwistbaar nut zijn. Het zou overigens eene schreeuwende onrechtvaardigheid zijn tegenover den beroemden grondlegger der homœopathie, geneesmiddelen te verwerpen, die, ondanks hunne onvolmaaktheid belangrijke diensten bewezen hebben en waaraan wij de onverwachte genezing verschuldigd zijn van tal van ziekten. Wij zijn overigens de eerste om te erkennen, dat de beroemde grondlegger der homœopathie, al had hij ons slechts één enkel zijner samengestelde middelen nagelaten zooals b.v. de aconiti, verdiend heeft, dat men hem een lauwerkrans vlechte.

HOOFDSTUK IX.

OVER DEN LEEFREGEL.

Men volgt zijnen gewonen leefregel. Het is voldoende zich te onthouden van sterk gekruid voedsel, azijn, citroen, varkensvleesch en in zekere gevallen van sterken drank

jenever, cognac, rum enz. Men matige zich in 't gebruik van koffie, thee en tabak.

HOOFDSTUK X.

ONZE SAMENGESTELDE HOMOEOPATHISCHE MIDDELEN VOOR UITWENDIG GEBRUIK.

Al onze middelen worden uitwendig onder verschillende vormen aangewend en volgens verschillende wijzen van toepassing. Bij uitwendig gebruik, vooral wanneer ze onmiddellijk in aanraking kunnen worden gebracht met de slijmvliezen, kunnen onze middelen genezing aanbrengen, zonder, dat men ze inwendig gebruikt, doch het is in 't algemeen beter de uitwendige behandeling door de inwendige te versterken.

Men zal zich wellicht afvragen, hoe onze middelen bij zulke geringe giften uitwendig kunnen werken? Dit schijnt in werkelijkheid een raadsel, en echter is niets zoo zeker, dan de vaak tooverachtig genezende werking onzer middelen, wanneer ze plaatselijk aangewend worden. Deze werking hangt af van zekere nog duistere biologische en physiologische wetten, die de toekomst ons zal ontsluiten. Er bestaan in alle wetenschappen feiten, die wij met de tegenwoordige menschelijke kennis kunnen ontleden noch uitleggen, en die desniettemin toch bestaan. En dan: wie kan alles verklaren? Toen Galilei volhield, dat de aarde om de zon draaide en niet de zon om

onzen aardbol, zooals men tot dien tijd meende, werd hij toen niet veroordeeld en werden zijne boeken niet verbrand?

Alle uitvindingen zijn slechts voorloopers van latere uitvindingen. Is de wetenschap niet oneindig? Wanneer zal zij haar laatste woord gesproken hebben? De toekomst bevat voor ons nog vele verrassingen, en vele leerstellingen, die thans nog op eene oppermachtige wijze aan onze academies heerschen, zullen door die nieuwe uitvindingen afgebroken worden en in het niet vervallen, als de kolossus van Rhodes met kleivoeten.

De homœopathen hebben reeds de genezende werking erkend bij uitwendig gebruik van Borax op 3/x verdunning eener gift, die stellig geene groote werking kan hebben.

De krachtige werking uitgeoefend door acidum hydrocyanicum, plaatselijk aangewend op den plexus solaris en de kolokwint op de heupzenuw als ook op de buikvlecht is reeds opgemerkt door Richard Hughes, Iousset, Hale, enz. en dat wel bij den 12^{den} graad van verdunning.

De glonoïne in den 6^{den} graad van verdunning als compres aangewend doet wonderen bij zonnesteek, barenskrampen, flauwten, duizelingen, congestie hoofdpijnen, zelfs bij dreigende apoplexie en hevige aanvallen van zenuwpijnen.

De dokters Drummond en Woodgates (in de *Monthly Hom. Rev.* vol. XI en XII) roemen zeer eenen gorgel-drink van kali permanganesicum bij zwerende angina en wel in een gift, die slechts geringe werking kan hebben

namelijk in $3/x$ verhoudingen 5 gram op 125 gram water.

Dr. Fraser vermeldt verscheidene gevallen, waarbij hij met voordeel gebruikt heeft de 1^e tiendeelige verdunning van kali chloratum en de verhouding van 10 grein (0,650) op een Liter water, tegen zwerende kanker en syphilitische chankers. Dit middel in zulk een zwakke gift kan stellig slechts eene dynamische werking uitoefenen. (Zie *Brit. Journ. of Hom.*, vol. XXV pag. 518). Het chloras potassium in $1/x$ is een uitstekend middel tegen bederf, waaraan wij de voorkeur geven boven acid phenylicum, Iodoform en creoline. De tinctuur van hydrastis canadensis in de gift van 10 druppels op een glas water werkt evenzeer als ontsmettingsmiddel bij zwerende kanker. Teste zelf verklaart, dat hij een bijna onmiddellijke verlichting verkreeg door het gebruik van sedum palustrum op den 12^{den} graad van verdunning bij gevallen van jeuk, veroorzaakt door den steek van muskieten. Het gebruik van tinctura arnica in compresen in de gift van 1 deel op 20 deelen water wordt algemeen aangeraden door de homoeopathen, tegen de gevolgen van vallen en kneuzingen. De calendula in dezelfde verhouding is afdoende bij wonden door scherpe werktuigen veroorzaakt, of tegen diepe en ingescheurde wonden veroorzaakt door geweerkogels.

Altijd in dezelfde verhouding gebruikt men met voordeel de cantharides tegen brandwonden, zelfs tegen zeer diepe. De euphrasia in verhouding van een op tien deelen water wordt aanbevolen als zeer werkzaam bij oogziekten.

Wij hebben dikwijls de vliesachtige bloeding van kan-kerachtige wonden gestild door middel van eene slappe oplossing van hamamellis virg. Men krijgt evenzeer eene blijvende genezing door de uitwendige aanwending van zeer verdunde giften hydrastis canadensis, helianthus, pinus, ruta, staphisagria, symphytum, thuya occid. bellis, urtica enz. Welk wonder bestaat er dan in, wanneer wij genezingen verkrijgen met onze middelen, die tienmaal werkzamer zijn door hunne werking op de samentrek-kende en verdeelende, op de opwekkende en bedarende, op de verkoelende en de verwarmende zenuwen op de zenuwen der beweging en der gevoeligheid.

DE VERSCHILLENDE WIJZEN WAAROP MEN ONZE MIDDELEN
VOOR UITWENDIG GEBRUIK KAN AANWENDEN.

Volgens de omstandigheden, naar welke men handelen zal, zal men onze geneesmiddelen voor uitwendig ge-bruik aanwenden bijv.:

N° 1 in zalf als massage bij reumatiek en bij wonden als verband.

N° 2 als zetpil: bij ziekten van 't rectum en vagina.

N° 3 als bougies: bij ziekten van de pisorganen.

N° 4 als compres of wassching: bij oogziekten, kneu-zingen, vallen enz.

N° 5 als gorgeldrank: bij ziekten van mond en keel.

N° 6 als inspuiting: bij neus, ooren enz.

N° 7 als onderhuidsche inspuiting: bij felle pijnen.

N° 8 als inhalatie en aspiratie: bij ziekten der luchtwegen.

Nº 9 als baden: bij zekere zenuwziekten.

Nº 10 als zalf: bij roos.

I. *De zalven.*

De zalven worden gebruikt:

a) Als verband (een weinig zalf op dubbel of drievoudig gaas gesmeerd) op zwerende wonden en bij alle soorten van huidziekten.

Als algemeene regel, wanneer er een wond is, gebruikt dan onze uitwendige middelen als zalf of pomade, nooit als vloeistof d.w.z. als compres. Deze laatste manier houdt de ettering tegen en kan een nog ongunstiger toestand veroorzaken.

b) Als massage bij alle soorten van gezwellen: zenuwen spierziekten, keelziekten, aandoeningen van buik, rug, klieren of zenuwknoopen en haarstelsel.

FORMULE VOOR DE ZALVEN:

Globuli of bolletjes 40 of een buisje van het aangegeven middel.

Reuzel..... 100 gram.

Was..... 25 id.

Olijfolie..... 25 id.

Op deze wijze kan een ieder de zalf bereiden, die dienstig is voor de ziekte. Intusschen bereidt onze apotheker ze, wanneer de zieke de voorkeur geeft om ze geheel bereid te ontvangen.

- Wij raden in 't bijzonder de zalven aan:
van n° 13 voor massage op gezwellen aan de borst;
„ n° 5 tegen jicht en reumatiek;
„ n° 16 tegen ziekten van de behaarde huid, roos,
uitvallen van het haar;
„ n° 9 tegen leverziekten;
„ n° 1 tegen de ziekten der zenuwknoopen, klier-
ontsteking, buikverstopping, krentenbaard,
klierachtige oogontsteking;
„ n° 2 tegen ziekten der bloedvaten, aderspatten aan
de beenen, aambeien enz.

II. *De zetpillen.*

De zetpillen vervangen met voordeel de inspuitingen, die de geneeskrachtige zelfstandigheden te weinig tijd geven om in aanraking te komen met de slijmvliezen en anderzijds veroorzaken zij minder prikkeling dan de wattentampons.

Zij smelten langzamerhand en worden beter opgeslorpt.

Daar, waar wonden zijn, zijn zij verre te verkiezen boven vaginale inspuitingen. Wij wenden de zetpillen aan *a*) in het rectum *b*) in de vagina. De eerste zijn conisch, de tweede ovaal.

FORMULE.

1 buisje of 40 bolletjes van het daarvoor geschikte geneesmiddel 100 gram cacaoboter.

De zieke zal de zetpillen niet zoo gemakkelijk kunnen bereiden, als de zalven. Men heeft eenen bepaalden vorm noodig om ze te bereiden.

Wij bevelen bijzonder aan:

a) Zetpillen voor het rectum:

Van n° 9 tegen stoelverstoppen, diarrhee en alle ziekten van het spijsverteringskanaal.

Van n° 1 en n° 9 tegen aambeien en andere ziekten van het rectum, fistels, scheuren, uitzakking, zweren enz.

Van n° 1 tegen wormen, maden, lendewormen enz.

b) Zetpillen voor de vagina:

van n° 8 tegen witten vloed;

van n° 12 tegen ziekten der baarmoeder, ongeregelden stondenvloed enz.

III. *De Bougies.*

In den vorm van potlooden, worden de bougies gebruikt met onze geneesmiddelen, wanneer de andere wijzen van aanwending niet geschikt zijn. Dat is het geval bij fistels, ziekten van den pisweg en de blaas.

Wij raden de bougies aan:

Van n° 1 bij fistels en scheuren van den anus, neuspolyphen.

Van n° 14 tegen onwillekeurige pisloozing, blaasontsteking, venerische ziekten, zaadvloed, vernauwing en ontsteking van den pisweg.

Van n° 4 tegen syphilis.

IV. *De compresen of wasschingen.*

Deze worden gebruikt met onze geneesmiddelen, wanneer het water goed als voermiddel kan dienen bijv. bij vaginale insputingen met 1, 2, 7 en 12; voor het rectum

met 1, 2, 7 en 9; voor de pisbuis met 1, 2 en 14; bij oogziekten met 1, 2 en 17; bij zekere zenuwaandoeningen met 1, 2 en 3; voor compressen smelt men een buisje in 250 gram water.

V. *De gorgeldranken.*

Deze worden gebruikt met 1, 2 en 7 voor ziekten van mond en keel; met 1, 2 en 10 voor de luchtwegen en met 1, 2 en 7 voor de slijmvliezen.

VI. *De inspuitingen of bevochtigingen.*

De inspuitingen of bevochtigingen zijn nuttig bij ziekten der neusholten met n° 1, 2 en 7 en der ooren met 1, 2 18.

VII. *De onderhuidsche inspuitingen.*

Wij ondervinden een groot voordeel van die inspuitingen d.w.z. eene meer oogenblikkelijke werking van het middel, bijv. bij zonnesteek of aanval van beroerte, aangezichtspijn, hevige zenuwpijn enz., wij spuiten dan vooral in met n° 1, 2 en 3. Bij gevallen van kwaadaardige gezwellen van de borst spuiten wij afwisselend in met n° 1, 2 en 13 en gedurende eene week in het gezonde weefsel, dat de kwaadaardige zwelling omgeeft en zelfs dikwijls in de andere borst, die niet door het andere gezwel aangedaan is, van die inspuitingen in 't geheel geene plaatselijke werking verwachtende, maar diepere uitwerking, die zich tot de oorzaak der ziekte zelf richt.

VIII. *Inademingen of opzuigingen.*

De n°s 1, 2, 7 en 10 worden gebruikt bij inademingen door middel van een inhalator, bij ziekten van de keel, slijmvliezen en bronchiën.

Gift 1 buisje op 100 gram water.

IX. *De baden.*

Men gebruikt n° 1, 2 en 3 in baden bij zenuwziekten met n° 8 bij huidziekten en met n° 15 bij vetzucht.

X. *De zalven.*

Deze worden vooral gebruikt bij zekere huidziekten waarbij men vooral de aanraking der lucht moet vermijden, zooals dit plaats heeft bij aangezichtsroos.

Formule amandelolie: 125 gram.

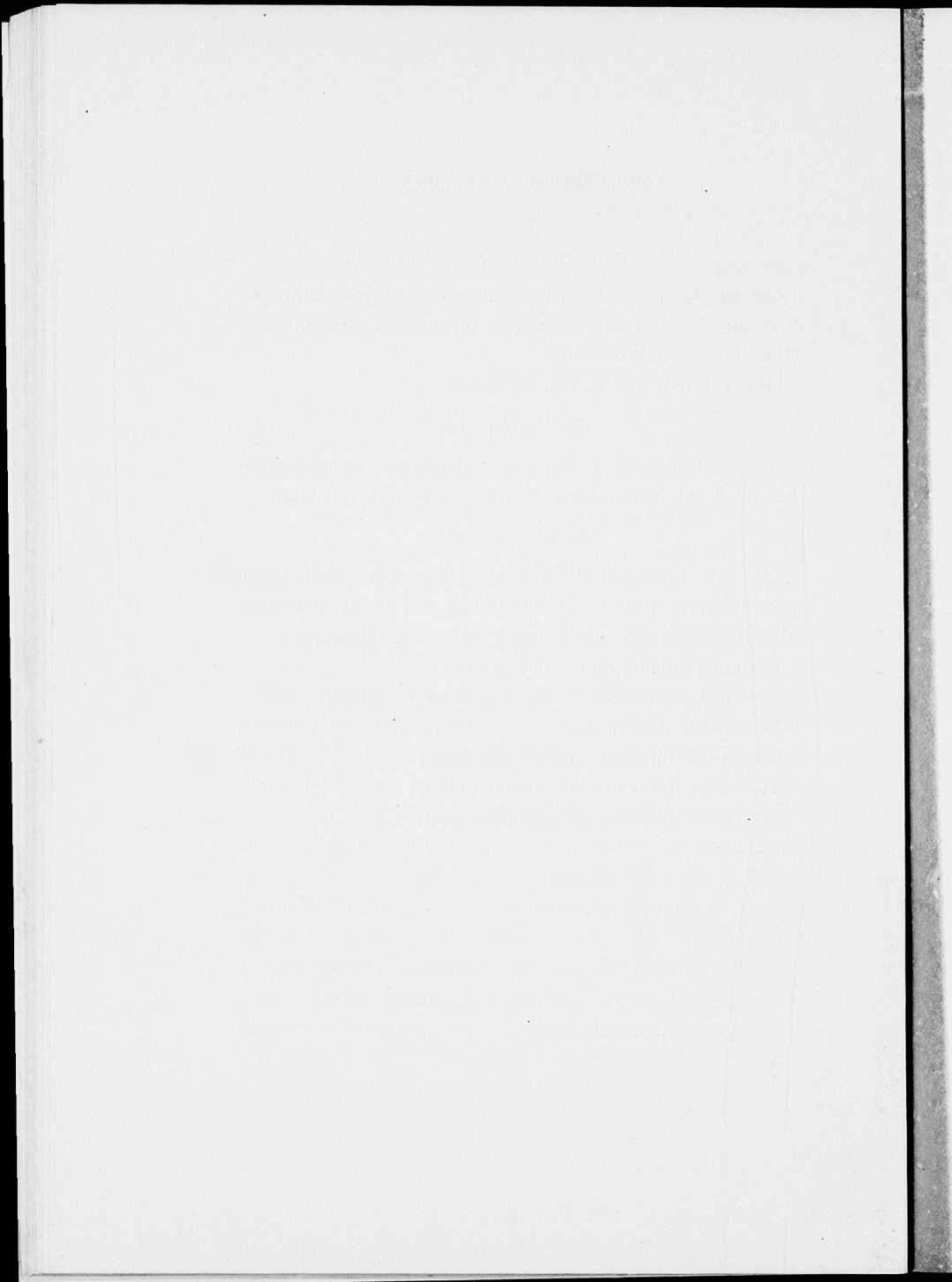
Bolletjes: buisje van het aangewezen middel.

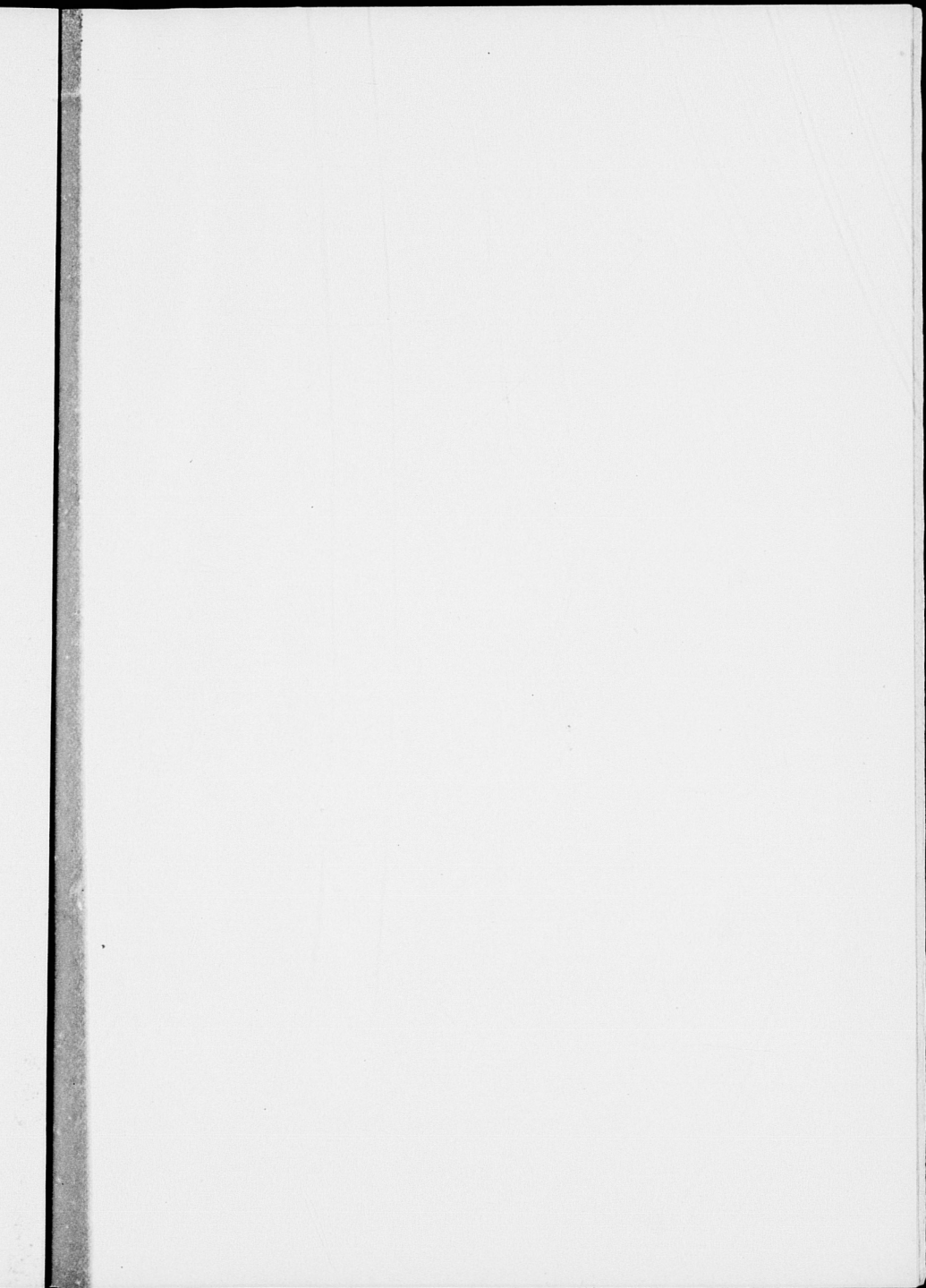
Wij raden aan de zalf:

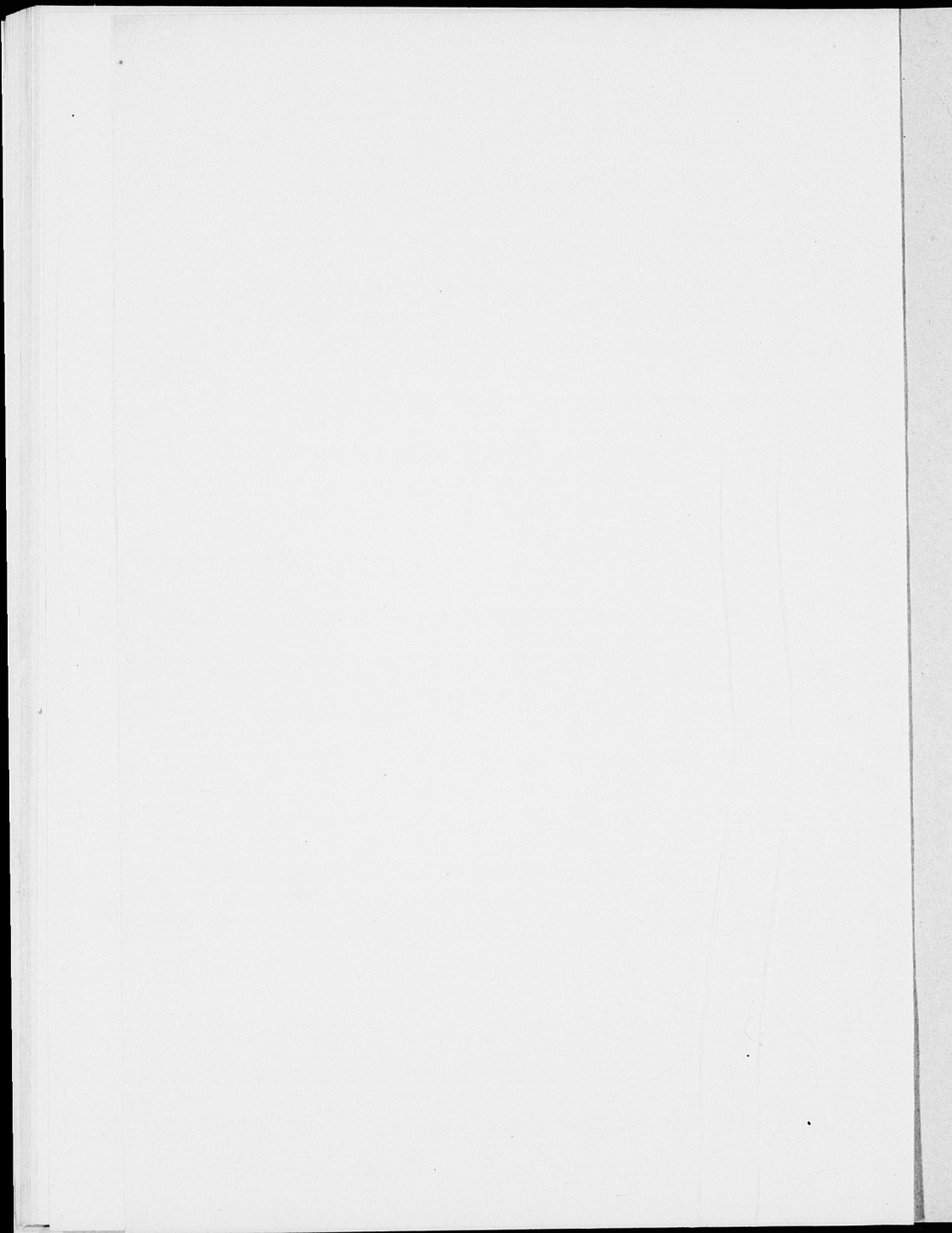
Met n° 8 bij roos, dauwworm enz.;

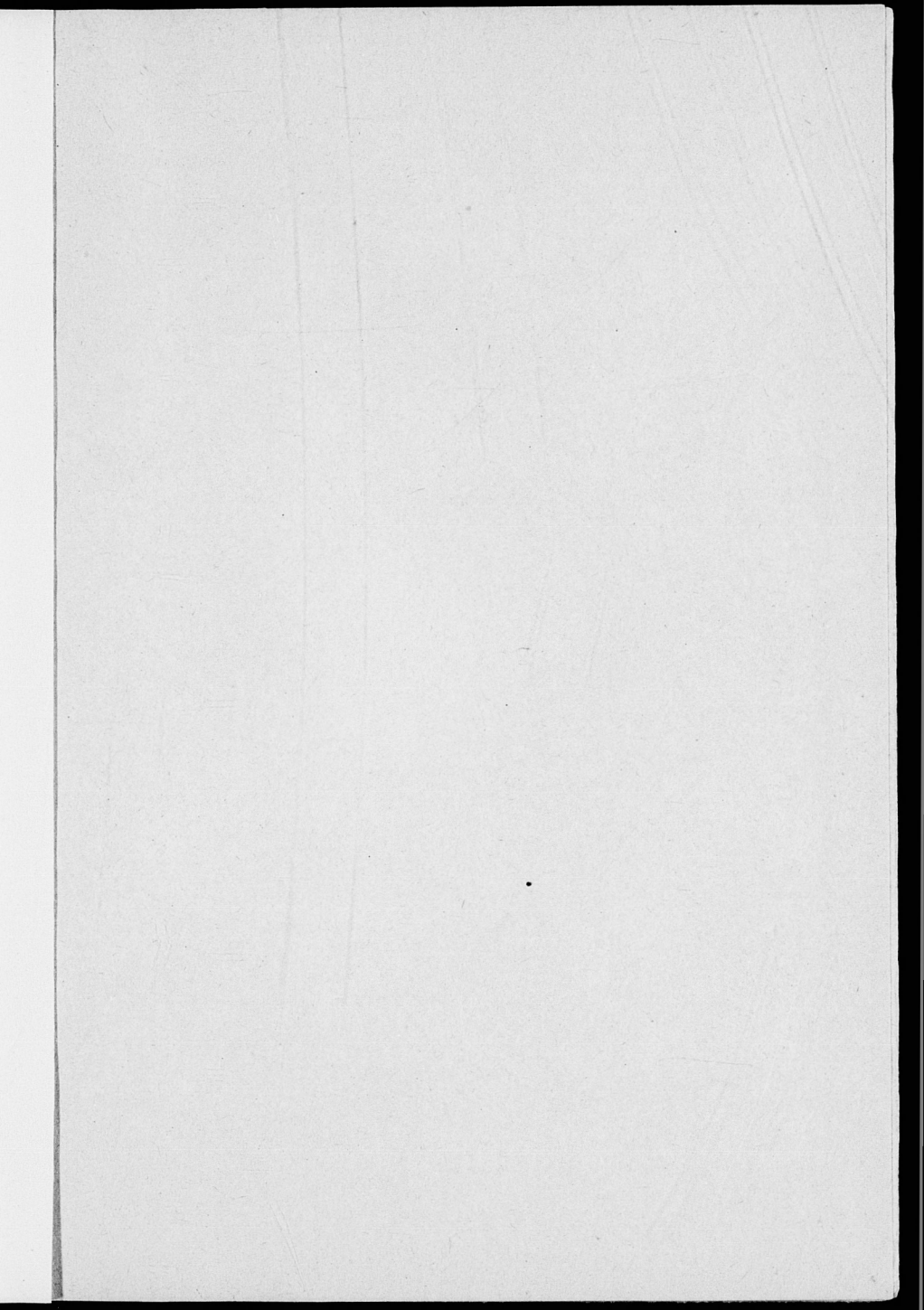
Met n° 1 bij kankerachtige wonden;

Met n° 2 bij zwerende blauwschuit.

C 29d13

ATKINS
WETA
1951

